

Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів

Факультет фінансовий
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота магістра

на тему: Аналіз ліквідності підприємства та шляхи її підвищення в умовах
фінансової нестабільності

Виконав: здобувач освіти групи ФК24-1м
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»

Курбатова Дар'я Сергіївна
(прізвище, ім'я та по-батькові)

Керівник: канд. екон. наук, доцент Григоращ О.В.
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Рецензент _____
(місце роботи)

(посада)

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Дніпро – 2026

АНОТАЦІЯ

Курбатова Д. С. Аналіз ліквідності підприємства та шляхи її підвищення в умовах фінансової нестабільності.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 «**Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**». – Університет митної справи та фінансів, Дніпро, 2026.

У роботі розглянуто теоретичні аспекти оцінки ліквідності підприємства, проведено аналіз ліквідності ДП «Сумітек Україна» та визначено шляхи підвищення ліквідності підприємства в умовах фінансової нестабільності.

Практичне значення результатів полягає у виявленні недоліків фінансового управління ДП «Сумітек Україна», побудові економетричної моделі взаємозв'язку швидкої ліквідності та рентабельності активів, а також у розробці заходів для зниження ризиків неефективного накопичення ліквідних активів при збереженні високої платоспроможності та фінансової автономії підприємства.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків, подана на 66 сторінках, містить 21 таблиць, 4 рисунків, 3 додатки. Список використаних джерел включає 46 найменувань.

Ключові слова: ліквідність підприємства, платоспроможність, рентабельність, грошові потоки, фінансова нестабільність.

Список публікацій здобувача: Курбатова Д. С. Аналіз ліквідності підприємства та шляхи її покращання в умовах фінансової нестабільності / Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Економіко-правові, управлінсько-технологічні та соціально-психологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд» – 14 листопада 2025 р. – Дніпро, С.71.

ANNOTATION

Kurbatova D. S. Analysis of enterprise liquidity and ways to improve it in conditions of financial instability.

Qualification thesis for a master's degree in specialty 072 «Finance, Banking, Insurance and Stock Market». – University of Customs and Finance, Dnipro, 2026.

The paper examines the theoretical aspects of enterprise liquidity assessment, analyzes the liquidity of SE “Sumitek Ukraine,” and identifies ways to improve enterprise liquidity under conditions of financial instability.

The practical significance of the results lies in identifying deficiencies in the financial management of SE “Sumitek Ukraine,” developing an econometric model of the relationship between the quick liquidity ratio and return on assets, and designing measures to reduce the risks of inefficient accumulation of liquid assets while maintaining a high level of solvency and financial autonomy of the enterprise.

The master’s qualification thesis consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of used sources, appendices, presented on 66 pages, contains 21 tables, 4 figures, 3 appendix. The list of used sources includes 46 titles.

Key words: liquidity, solvency, profitability, cash flows, financial instability.

Kurbatova D. S. Analysis of Enterprise Liquidity and Ways to Improve It under Conditions of Financial Instability/ International scientific and practical conference “Economic-Legal, Managerial-Technological and Socio-Psychological Dimensions of the Present: A Youth Perspective” – November 14, 2025 – Dnipro, p. 71.

ЗМІСТ

ВСТУП		4
РОЗДІЛ 1	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1	Економічна сутність поняття ліквідності підприємства	7
1.2	Фактори впливу на рівень ліквідності підприємства в умовах фінансової нестабільності	11
1.3	Сучасні підходи до оцінки ліквідності підприємства	
РОЗДІЛ 2	АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ДП «СУМІТЕК УКРАЇНА»	22
2.1	Організаційно-економічні характеристики підприємства ДП «Сумітек Україна»	22
2.2	Аналіз фінансового стану ДП «Сумітек Україна»	28
2.3	Оцінка показників ліквідності ДП «Сумітек Україна» в умовах фінансової нестабільності	41
РОЗДІЛ 3	ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	45
3.1	Оцінка впливу внутрішніх та зовнішніх ризиків на ліквідність підприємства	45
3.2	Напрями оптимізації ліквідності та покращення системи управління оборотними активами	53
3.3	Обґрунтування економічної ефективності запропонованих заходів	57
ВИСНОВКИ		63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ		67
ДОДАТКИ		71

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасних умовах фінансової нестабільності, зумовленої воєнними, макроекономічними та інституційними чинниками, особливої актуальності набуває проблема забезпечення платоспроможності та безперервності діяльності підприємств. Однією з ключових характеристик фінансового стану підприємства є ліквідність, яка визначає його здатність своєчасно виконувати поточні зобов'язання та підтримувати стабільний рух грошових потоків.

В умовах нестійкого зовнішнього середовища навіть фінансово стійкі підприємства можуть стикатися як з дефіцитом ліквідності, так і з її надлишковим рівнем. Надмірна ліквідність, з одного боку, знижує ризик неплатоспроможності, а з іншого — може свідчити про неефективне використання фінансових ресурсів і втрату потенційного доходу. У зв'язку з цим зростає потреба не лише в оцінці ліквідності, а й у розробці практичних підходів до її оптимізації.

Особливого значення питання управління ліквідністю набувають для підприємств, що здійснюють діяльність в умовах високої залежності від логістики, імпорتنих операцій та коливань платіжної дисципліни контрагентів. Саме тому аналіз ліквідності та пошук шляхів її підвищення в умовах фінансової нестабільності є актуальним науковим і практичним завданням.

Проблеми оцінки ліквідності, управління оборотним капіталом і грошовими потоками висвітлювалися в працях таких вітчизняних і зарубіжних учених, як І. Школьник, М. Бердар, В. Сирота, О. Непочатенко, О. Харченко та інші. Разом із тим недостатньо розкритим залишається питання оптимізації ліквідності підприємств з урахуванням сучасних умов фінансової нестабільності та воєнних ризиків потребують подальших досліджень і практичного обґрунтування. Це обумовило вибір теми і мету дослідження.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз ліквідності підприємства та розробка шляхів її підвищення в умовах фінансової нестабільності.

- Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити такі завдання:
- розкрити економічну сутність поняття ліквідності підприємства;
 - визначити фактори, що впливають на рівень ліквідності підприємства в умовах фінансової нестабільності;
 - дослідити сучасні підходи до оцінки ліквідності підприємства;
 - дати організаційно-економічну характеристику підприємства ДП «Сумітек Україна»;
 - проаналізувати фінансовий стан ДП «Сумітек Україна»;
 - провести оцінку показників ліквідності ДП «Сумітек Україна» в умовах фінансової нестабільності;
 - оцінити вплив внутрішніх та зовнішніх ризиків на ліквідність підприємства;
 - розробити напрями оптимізації ліквідності та вдосконалення системи управління оборотними активами;
 - обґрунтувати економічну ефективність запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є ДП «Сумітек Україна».

Предметом дослідження є механізми підвищення ліквідності та напрями оптимізації фінансового-господарської діяльності ДП «Сумітек Україна».

Методи дослідження. У процесі виконання кваліфікаційної роботи використано такі методи дослідження: аналіз і синтез — для узагальнення теоретичних підходів до оцінки ліквідності; горизонтальний і вертикальний аналіз — для дослідження динаміки і структури фінансової звітності; коефіцієнтний аналіз — для оцінки показників фінансового стану та рівня ліквідності; порівняльний аналіз — для виявлення динаміки показників; табличний і графічний методи — для наочного подання результатів дослідження.

Апробація матеріалів кваліфікаційної роботи. Результати досліджень «Аналіз ліквідності підприємства та шляхи її покращання в умовах фінансової нестабільності», викладені в кваліфікаційній роботі, оприлюднені на Міжнародній науково-практичній конференції «Економіко-правові, управлінсько-технологічні та соціально-психологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд», м. Дніпро,

14 листопада 2025 р.

Практичне значення отриманих. Рекомендації, розроблені в рамках цього дослідження, можуть бути використані керівниками підприємств, зокрема ДП «Сумітек Україна», для оцінки їхнього фінансового стану, оптимізації ліквідності та управління грошовими коштами підприємств в умовах фінансової нестабільності.

Інформаційною базою є законодавчі та нормативно-правові акти України з питань фінансової діяльності та бухгалтерського обліку, офіційні статистичні матеріали, фінансова звітність ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 роки, внутрішні аналітичні матеріали підприємства, публікації міжнародних консалтингових компаній, зокрема PwC, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань аналізу та управління ліквідністю підприємств.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків, подана на 78 сторінках друкованого тексту, містить 21 таблиць, 4 рисунків, 3 додатки. Список використаних джерел складає 46 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність поняття ліквідності підприємства

Визначення ліквідності підприємства є одним із ключових етапів фінансового аналізу, оскільки саме цей показник дозволяє оцінити реальні можливості суб'єкта господарювання виконувати свої фінансові зобов'язання у встановлені стрр. та підтримувати стабільність у короткостроковій перспективі. Ліквідність виступає базовою характеристикою фінансового стану, яка визначає гнучкість підприємства в умовах змінного зовнішнього середовища, коливань ринку та нестабільності економічної ситуації.

Досліджуючи сутність поняття ліквідність у вітчизняній та іноземній економічній літературі, варто зазначити, що різні автори трактують це поняття по-різному. Так, наприклад, А. Дорошенко визначає, що—ліквідність характеризує спроможність суб'єкта господарювання проводити розрахунки за своїми зобов'язаннями як за рахунок наявних грошових коштів, так і за рахунок грошових коштів, отриманих від реалізації окремих елементів майна підприємства [1].

В свою чергу, І. Ткаченко пропонує дещо ширше трактування: «Ліквідність, у загальному розумінні, означає здатність цінностей перетворюватися в гроші, тобто в абсолютно ліквідні засоби. Ліквідність можна розглядати як час, необхідний для продажу активу, та як суму, отриману від його продажу. Ці аспекти тісно пов'язані між собою, оскільки актив можна продати швидко, але зі значною знижкою. Тому ліквідність — це здатність підприємства перетворювати свої активи в гроші для покриття платежів у стрр. їх настання» [2].

О. Базілінська [3] визначає ліквідність як здатність активів перетворюватися у грошові кошти або інші високоліквідні ресурси без втрати їхньої вартості з метою задоволення поточних фінансових потреб підприємства.

Питання ліквідності також досліджують такі науковці, як І. Школьник, М. Бердар, В. Сирота, О. Непочатенко, О. Харченко та інші. Теоретичні положення

ліквідності та фінансової стійкості поглиблено розроблені в працях І. Бланка, В. Івахненка та інших дослідників фінансового менеджменту.

Ліквідність активів відображає здатність елементів активу перетворюватися в грошові кошти у різний часовий проміжок. Ліквідність балансу характеризує відповідність строків погашення зобов'язань строкам перетворення активів у грошові кошти. Ліквідність підприємства є ширшим поняттям і визначає його загальну фінансову спроможність, у тому числі можливість залучення зовнішніх ресурсів.

Розглядаючи сутність ліквідності, варто підкреслити важливість поняття платоспроможності та його відмінність від ліквідності. У своїй роботі Н. Москаль [4] зазначає: «Платоспроможність – це здатність підприємства своєчасно і в повному обсязі виконати свої платіжні зобов'язання. Поняття ліквідності та платоспроможності не тотожні, хоча дуже близькі. Ліквідність є більш місткою категорією, ніж платоспроможність, адже вона є основою здатності підприємства підтримувати платоспроможність упродовж певного періоду».

М. Бердар [5] також визначає платоспроможність як здатність підприємства виконувати свої поточні фінансові зобов'язання у встановлені стрр..

Таким чином, ліквідність відображає потенційну можливість підприємства залишатися платоспроможним, тоді як платоспроможність показує фактичний стан розрахунків на певний момент часу. Зниження ліквідності може призвести до фінансових труднощів, затримок платежів, зростання боргового навантаження та ризику неплатежів, що зрештою переходить у втрату платоспроможності. Натомість підтримання належного рівня ліквідності сприяє стабільному функціонуванню підприємства, зменшує ризики та забезпечує основу для фінансового розвитку.

Отже, ліквідність є комплексною характеристикою фінансового стану підприємства, яка визначає його здатність забезпечувати безперервність діяльності та ефективно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Вона формується під впливом низки факторів та відіграє ключову роль у забезпеченні платоспроможності, фінансової стійкості й довгострокового розвитку

підприємства.

Узагальнюючи вищенаведене, можна зазначити, що ліквідність підприємства — це здатність своєчасно і в повному обсязі погашати поточні зобов'язання за рахунок наявних активів, а також оперативно перетворювати окремі їх види в грошові кошти без суттєвих фінансових втрат.

Концепція управління ліквідністю включає:

- формування та контроль оборотного капіталу; управління грошовими потоками (cash-flow management);
- оптимізацію співвідношення між оборотними активами та короткостроковими зобов'язаннями;
- управління ризиками ліквідності, зокрема в умовах фінансової нестабільності;
- планування сценаріїв та стрес-тестування ліквідності; розробку політики взаєморозрахунків із клієнтами та постачальниками;
- забезпечення достатнього рівня резервів грошових коштів.

Головна мета управління ліквідністю — забезпечити підприємству здатність виконувати поточні фінансові зобов'язання, підтримувати гнучкість операційного циклу та створити резерв фінансової стійкості в умовах непередбачуваних ринкових змін.

У фінансовій літературі ліквідність розглядається через такі складові:

- ліквідність активів;
- ліквідність балансу;
- ліквідність підприємства.

1.2. Фактори впливу на рівень ліквідності підприємства в умовах фінансової нестабільності

У сучасних умовах діяльність підприємств відбувається під впливом значної фінансової нестабільності, яка зумовлена як глобальними процесами, так і внутрішніми економічними та політичними чинниками. Для українських

підприємств ключовими факторами нестабільності є воєнні дії, порушення логістичних ланцюгів, підвищення собівартості ресурсів, коливання валютних курсів, прискорення інфляційних процесів та зниження платоспроможного попиту.

Оцінка ліквідності має важливе значення для керівництва підприємства, оскільки вона забезпечує інформаційну базу для прийняття управлінських рішень у сфері контролю грошових потоків, планування витрат, управління ризиками та побудови стратегії розвитку. У сучасних умовах підприємства вимушені враховувати не лише поточний рівень ліквідності, а й здатність підтримувати її у майбутньому, що передбачає стратегічне управління оборотним капіталом, оптимізацію фінансової структури та забезпечення стабільності операційного циклу. Висока ліквідність є одним із визначальних факторів довіри інвесторів, банків та контрагентів.

Фінансова нестабільність посилює ризики ліквідності, оскільки:

- скорочує обсяг надходжень грошових коштів;
- ускладнює планування та прогнозування потоків;
- призводить до зростання дебіторської заборгованості;
- підвищує навантаження на оборотний капітал;
- збільшує ризик накопичення неліквідних активів.

Тому при оцінці ліквідності в умовах нестабільності особливого значення набувають динамічні інструменти аналізу, а саме: аналіз грошових потоків, оцінка швидкості оборотності активів, стрес-тестування ліквідності та моделювання можливих сценаріїв зміни ринкового середовища.

Причинами недостатнього рівня ліквідності можуть бути: неефективна політика управління оборотними активами, надмірне накопичення неліквідних запасів, зростання дебіторської заборгованості, нераціональна структура фінансування, повільна оборотність коштів, низька платіжна дисципліна контрагентів, а також непередбачувані зовнішні шоки. Наслідками є погіршення фінансової стійкості, зростання кредиторської заборгованості, відсутність коштів для фінансування операційної діяльності та ризик виникнення збитків.

На рівень ліквідності впливають як зовнішні, так і внутрішні фактори.

Сучасний стан економіки України характеризується значною нестабільністю, що обумовлено воєнними діями, коливанням валютного ринку, порушенням логістичних ланцюгів, зростанням собівартості ресурсів та високим рівнем інфляції. Зовнішні фактори є тими, на які підприємство не може впливати безпосередньо, але їхні наслідки відчутно позначаються на його фінансовому стані, скороченні грошових потоків, падінні купівельної спроможності та ускладненні взаєморозрахунків.

Внутрішні фактори ліквідності включають рівень дебіторської та кредиторської заборгованості, структуру активів, політику щодо управління запасами, швидкість оборотності ресурсів, ефективність операційної діяльності та взаємовідносини з постачальниками й клієнтами. Ефективне управління внутрішніми чинниками дозволяє підприємству компенсувати негативний вплив зовнішніх ризиків, підвищуючи гнучкість та стійкість фінансової структури.

Для підвищення ліквідності підприємство може застосовувати такі заходи, як оптимізація запасів, прискорення інкасації дебіторської заборгованості, удосконалення політики розрахунків із постачальниками, реструктуризація зобов'язань, покращення управління грошовими потоками, а також впровадження системи контролю оборотного капіталу.

1.3. Сучасні підходи до оцінки ліквідності підприємства

Оцінка ліквідності є лише початковим етапом фінансової роботи. У сучасних умовах ключову роль відіграє концепція управління ліквідністю, яка передбачає розробку цілісної системи заходів для підтримання оптимального рівня ліквідності та забезпечення безперервності діяльності підприємства.

Аналіз ліквідності підприємства передбачає використання низки методів, що дозволяють оцінити здатність суб'єкта господарювання своєчасно реагувати на фінансові зобов'язання та забезпечувати безперервність операційної діяльності. Як уже було зазначено, у фінансовому аналізі застосовується система показників, що ґрунтується на різних підходах до трактування ліквідності: ліквідність активів,

ліквідність балансу та ліквідність підприємства в цілому. Кожен із цих підходів дозволяє оцінити певний аспект фінансової гнучкості підприємства, а їх комплексне використання забезпечує більш глибоке та об'єктивне бачення його фінансового стану.

Ліквідність активів визначається їхньою здатністю швидко та без значної втрати вартості перетворюватися на грошові кошти. Ступінь ліквідності різних видів активів суттєво варіюється, що обумовлює необхідність їх групування за рівнем швидкості конверсії у готівку. Чим менший проміжок часу потрібен для перетворення активів на гроші, тим вищою є їх ліквідність. З цією метою активи підприємства класифікують на чотири групи залежно від ступеня їх ліквідності (табл. 1.1)

Таблиця 1.1

Групи активів за ступенем ліквідності

Група ліквідності активів	Номер рядка за балансом	Характеристика активу
Високоліквідні (A ₁)	p.1165+p.1160	це гроші та їх еквівалент та поточні фінансові інвестиції
Середньоліквідні (A ₂)	p.1125+...+p.1155+p.1120	це уся дебіторська заборгованість
Низьколіквідні (A ₃)	p.1100+p.1110 p.1170, p.1190	це запаси, витрати майбутніх періодів та поточні біологічні активи
Важколіквідних (A ₄)	p.1095 p.1200	необоротні активи, запаси готової продукції, що не мають попиту, дебіторська заборгованість, що знаходиться у важкому фінансовому стані

Джерело: складено автором на основі [6].

Ліквідність балансу оцінюється шляхом визначення відповідності між сумами та строками погашення зобов'язань та можливістю активів бути конвертованими у грошові кошти у потрібні стрр.. На відміну від ліквідності активів, цей підхід враховує не лише швидкість реалізації активів, але й структуру пасиву, що дозволяє оцінити загальну збалансованість фінансової системи підприємства. Для цього пасиви підприємства поділяють на чотири групи залежно від строків їх (табл.1.2).

Групи пасивів за строком погашення

Назви груп	Номер рядка за балансом	Назва статтів пасиву
Найбільш термінові (П ₁)	p.1605+...+p.1650 p.1660 p.1690	Кредиторська заборгованість; Поточні забезпечення; Інші поточні зобов'язання;
Короткострокові (П ₂)	p.1600 p.1610 p.1665	Короткострокові кредити банків Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями Доходи майбутніх періодів
Довгострокові (П ₃)	p.1595	Довгострокові зобов'язання
Постійні (П ₄)	p.1495 p.1700 p.1800	Власний капітал Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду

Джерело: складено автором на основі [6].

Забезпечення ліквідності балансу ґрунтується на зіставленні груп активів і пасивів. Баланс вважається абсолютно ліквідним у разі дотримання співвідношень (1.1), коли найбільш ліквідні та швидкоореалізовувані активи повністю покривають відповідні зобов'язання:

$$A_1 \geq P_1; A_2 \geq P_2; A_3 \geq P_3; A_4 \leq P_4. \quad (1.1)$$

Це свідчить про здатність підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання без залучення додаткових джерел фінансування. У разі відхилення від установлених співвідношень підприємство може мати різний ступінь ліквідності, що відображено у класифікації (табл. 1.3).

Ліквідність підприємства як категорія є ширшою за ліквідність балансу, оскільки охоплює не лише можливість погашення зобов'язань за рахунок наявних активів, а й здатність залучати зовнішні джерела фінансування. Це можуть бути банківські кредити, додаткові інвестиції, збільшення статутного капіталу, реструктуризація боргу тощо. Таким чином, ліквідність підприємства відображає його фінансову стійкість, гнучкість і здатність до адаптації в умовах змінного

ринкового середовища.

Таблиця 1.3

Ступеня ліквідності балансу підприємства

Ступінь ліквідності	Порівняння груп активу та пасиву
Абсолютно ліквідне	$A_1 \geq П_1; A_2 \geq П_2; A_3 \geq П_3; A_4 \leq П_4$
Ліквідне	$A_1 \leq П_1; A_2 \geq П_2; A_3 \geq П_3; A_4 \geq П_4$
Неліквідне	$A_1 \leq П_1; A_2 \leq П_2; A_3 \leq П_3; A_4 \geq П_4$
Відносно неліквідне	$A_1 \leq П_1; A_2 \leq П_2; A_3 \geq П_3; A_4 \geq П_4$
Абсолютно не ліквідне	$A_2 \leq П_2; A_3 \leq П_3; A_4 \geq П_4$

Джерело: складено автором на основі [6].

Одним з основних інструментів оцінки ліквідності підприємства є коефіцієнтний аналіз, який дозволяє чисельно оцінити співвідношення між активами та зобов'язаннями. Для цього аналізують три ключові показники: коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності та коефіцієнт абсолютної ліквідності. Кожен із них має своє функціональне призначення та відображає різні рівні ліквідності підприємства

Коефіцієнт поточної ліквідності - це фінансовий показник, який визначає здатність підприємства виплатити свої поточні зобов'язання з використанням його поточних активів. Цей коефіцієнт вимірює, наскільки активи, які можуть бути швидко конвертовані в готівку або еквіваленти готівки, можуть покрити поточні зобов'язання протягом короткострокового періоду. Формула коефіцієнта поточної ліквідності така:

$$\frac{\text{Оборотні активи (Ф.1 р.1195)}}{\text{Поточні зобов'язання (Ф.1 р.1695)}} \quad (1.2)$$

або

$$\frac{A_1 + A_2 + A_3}{П_1 + П_2}$$

Зазвичай показник виражається у відносних одиницях і не має бути меншим за 1, або у відсотках і не має бути менше за 100%. Якщо цей показник є меншим за 1, то це говорить про те, що підприємство має високий рівень фінансового ризику,

оскільки воно не може сплатити свої рахунки

Коефіцієнт швидкої ліквідності (коефіцієнт ліквідності третього ступеня) - це показник, який характеризує здатність підприємства погасити свої поточні зобов'язання за рахунок поточних активів, які можна швидко і без значних втрат вартості перетворити на грошові кошти.

Коефіцієнт швидкої ліквідності розраховується як відношення оборотних активів за відрахуванням запасів, і поточних зобов'язань. Формула коефіцієнта швидкої ліквідності виглядає так:

$$\frac{A1+A2}{П1+П2} \quad (1.3)$$

або

$$\frac{\text{Оборотні активи (Ф.1 р.1195) – Запаси (Ф.1 р.1100)}}{\text{Поточні зобов'язання (Ф.1 р.1695)}}$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності має межі. Як правило для вітчизняних виробництв цей показник має знаходитися в межах від 0,6 до 0,7. Але для європейських країн цей коефіцієнт трохи вищий і знаходиться в межах від 0,8 до 0,9. Також деякі аналітики пропонують ще таку характеристику:

- коефіцієнт швидкої ліквідності = 1,1 для підприємств оборотної індустрії;
- коефіцієнт швидкої ліквідності = 0,8 для оптової торгівлі;
- коефіцієнт швидкої ліквідності = 0,5 для роздрібною торгівлі.

Оборотна промисловість - це галузь, в якій товари виробляються і реалізуються швидко. Тому для підприємств цієї галузі важливо мати достатні поточні активи для погашення поточних зобов'язань, навіть якщо частина цих активів буде перевитрачена на поточну діяльність. Нормальне значення коефіцієнта швидкої ліквідності для підприємств оборотної промисловості становить 1,1. Це означає, що підприємства цієї галузі мають достатні поточні активи, щоб погасити свої поточні зобов'язання, навіть якщо частина цих активів буде перевитрачена на поточну діяльність.

Оптовий продаж - це вид торгівлі, в якому товари закупаються великими партіями і реалізуються невеликим підприємствам або кінцевим споживачам. Для

підприємств цієї галузі важливо мати достатні поточні активи для погашення поточних зобов'язань, але необхідно вжити заходів для підвищення їхньої ліквідності. Нормальне значення коефіцієнта швидкої ліквідності для підприємств оптового продажу становить 0,8. Це означає, що підприємства цієї галузі мають достатні поточні активи для погашення своїх поточних зобов'язань, але необхідно вжити заходів для підвищення їхньої ліквідності.

Роздрібна торгівля - це вид торгівлі, в якому товари закупаються невеликими партіями і реалізуються кінцевим споживачам. Для підприємств цієї галузі важливо мати високу швидку ліквідність, оскільки їм необхідно своєчасно розраховуватися з постачальниками. Коефіцієнт швидкої ліквідності для підприємств роздрібною торгівлі становить 0,5. Це означає, що підприємства цієї галузі мають достатні поточні активи для погашення своїх поточних зобов'язань, але необхідно вжити заходів для підвищення їхньої ліквідності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (іноді також називають коефіцієнтом першого ступеня) - це показник, який характеризує здатність підприємства погасити свої поточні зобов'язання за рахунок грошових коштів і їхніх еквівалентів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності розраховується як відношення суми грошових коштів і їхніх еквівалентів до поточних зобов'язань. Формула коефіцієнта абсолютної ліквідності виглядає так:

$$\frac{\text{Грошові кошти та їх еквіваленти (Ф.1 р.1165)}}{\text{Поточні зобов'язання (Ф.1 р.1695)}} \quad (1.4)$$

або

$$\frac{A_1}{\Pi_1 + \Pi_2}$$

Нормальні значення коефіцієнта абсолютної ліквідності залежать від галузі, в якій працює підприємство. Для більшості підприємств нормальним вважається значення коефіцієнта абсолютної ліквідності від 0,2 до 0,35. Це означає, що підприємство має достатні грошові кошти і їхні еквіваленти для погашення своїх поточних зобов'язань протягом найближчих 30 днів.

Також для детальнішої оцінки ліквідності варто розглянути ще такі показники:

- робочий капітал;
- маневреність робочого капіталу;
- коефіцієнт захищеного періоду;
- коефіцієнт забезпеченості реалізації робочого капіталу;
- частка оборотних коштів у активах;
- частка власних оборотних коштів у загальній їх сумі;
- частка запасів в оборотних коштах;
- частка власних оборотних коштів у покритті запасів.

Робочий капітал є ключовим та абсолютним показником ліквідності підприємства, відображаючи фінансовий резерв для забезпечення нормальної діяльності. Цей показник важливий для ефективного фінансового управління, оскільки він вказує на готовність підприємства виконати свої фінансові зобов'язання та оптимально використовувати ресурси для подальшого розвитку.

Існує два методи розрахунку величини робочого капіталу (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Методи розрахунку величини робочого капіталу

Метод	Формула розрахунку
Перший метод «Знизу»	Оборотні активи (Ф.1 р. 1195) – Поточні зобов'язання (Ф.1 р. 1695)
Другий метод «Зверху»	Власний капітал (Ф.1 р. 1495) + Довгострокові зобов'язання (Ф.1 р. 1595) + Доходи майбутніх періодів (Ф.1 р. 1665) – необоротні активи (Ф.1 р. 1095)

Джерело: складено автором на основі [7].

Існує вимога, що робочий капітал повинен перевищувати 30% загального обсягу оборотних активів. Але це може бути конкретною внутрішньою нормою або рекомендацією, яку може встановити конкретне підприємство чи галузь.

Перевищення 30% може свідчити про те, що підприємство вкладає достатньо ресурсів у забезпечення ліквідності та готовності до здійснення операцій. Однак

важливо враховувати, що оптимальний рівень робочого капіталу може відрізнятися залежно від специфіки бізнесу та його стратегії.

Маневреність робочого капіталу вказує на готовність підприємства до фінансових маневрів та його здатність ефективно реагувати на зміни у фінансовому середовищі. Цей показник визначає частку абсолютно ліквідних активів у структурі робочого капіталу, вказуючи на рівень готовності компанії до оперативних фінансових дій і забезпечення фінансового маневру.

Коефіцієнт захищеного періоду визначає, за який період підприємство може здійснювати свою поточну операційну діяльність, використовуючи ліквідні активи, і не залучаючи додаткове фінансування.

Коефіцієнт забезпеченості реалізації робочого капіталу вказує на співвідношення між короткостроковою платоспроможністю та щорічним операційним грошовим потоком компанії, подаючи інформацію про його ефективність та стійкість.

Способи розрахунку трьох коефіцієнтів, що були зазначені вище (табл. 1.5)

Таблиця 1.5

Способи розрахунку маневреність робочого капіталу, коефіцієнту захищеного періоду та коефіцієнту забезпеченості реалізації робочого капіталу

Назва коефіцієнта	Формула розрахунку
Маневреність робочого капіталу (Кмврк)	$\frac{\text{Грошові кошти (Ф.1 р. 1165) + Поточні фінансові інвестиції (р. 1160)}}{\text{Робочий капітал (Ф.1 р. 1195 – р.1695)}}$
Коефіцієнт захищеного періоду (КЗп)	$\frac{\text{оборотні активи (Ф.1. р. 1195)}}{\text{середньоденні операційні витрати (Ф2.р.2050 + р. 2130 + р. 2150 + р. 2180) / 360}}$
Коефіцієнт забезпеченості реалізації робочим капіталом (КЗРК)	$\frac{\text{робочий капітал (Ф.1 р. 1195 –р. 1695)}}{\text{чистий дохід (Ф.2. р. 2000)}}$

Джерело: складено автором на основі [7].

Частка оборотних коштів у активах вказує на те, яка частина активів підприємства є оборотними коштами, тобто тими, що легко можуть бути

перетворені в грошові кошти. Чим вища ця частка, тим легше підприємству забезпечувати свої поточні зобов'язання. Формула визначення частки оборотних коштів у активах:

$$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Всього активи}} \quad (1.5)$$

Частка власних оборотних коштів у загальній сумі вказує на те, яка частина оборотних коштів є власними коштами підприємства. Якщо ця частка велика, це може свідчити про стабільність та незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Формула визначення частки власних оборотних коштів у загальній сумі:

$$\frac{\text{власні оборотні кошти}}{\text{оборотні активи}} \quad (1.6)$$

Частка запасів в оборотних коштах вказує на те, яка частина оборотних коштів припадає на запаси. Збалансованість цього відношення важлива, оскільки занадто велика частка запасів може свідчити про неефективне управління запасами. Формула для розрахунку виглядає так:

$$\frac{\text{запаси}}{\text{оборотні активи}} \quad (1.7)$$

Частка власних оборотних коштів у покритті вартості запасів вказує на те, наскільки власних оборотних коштів достатньо для оплати вартості запасів. Це важливо, оскільки високий рівень власного фінансування може знижувати залежність від зовнішніх джерел і покращувати фінансову стабільність підприємства. Формула для розрахунку:

$$\frac{\text{власні оборотні кошти}}{\text{запаси}} \quad (1.8)$$

Отже, ліквідність підприємства є важливим показником його фінансового стану. Вона характеризує здатність підприємства погашати свої поточні зобов'язання за рахунок наявних активів. Низький рівень ліквідності може призвести до неспроможності погасити поточні зобов'язання, що в свою чергу може призвести до продажу довгострокових фінансових вкладень і активів. У найгіршому випадку це може призвести до зниження дохідності, банкрутства. Для визначення ліквідності існує декілька способів: ліквідність активів, ліквідність балансу та ліквідність підприємства. Важливо враховувати, що значення

коефіцієнтів ліквідності можуть змінюватися залежно від галузі, в якій працює підприємство, його стратегії та інших факторів. Тому при оцінці ліквідності підприємства необхідно враховувати всі ці фактори.

У розділі 1 проведено теоретичне узагальнення та систематизацію підходів до оцінювання ліквідності підприємства. Розкрито економічну сутність поняття ліквідності та її взаємозв'язок із платоспроможністю й фінансовою стійкістю. Визначено ключові внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на рівень ліквідності в умовах фінансової нестабільності.

Згідно з проведеним дослідженням теоретичних і методичних підходів до оцінки ліквідності підприємства можна сформулювати деякі висновки.

Ліквідність є ключовою характеристикою фінансового стану підприємства, яка відображає його здатність своєчасно виконувати поточні зобов'язання та підтримувати безперервність операційної діяльності. У сучасних умовах фінансової нестабільності — зумовленої воєнними діями, інфляційними процесами, порушенням логістики та загальним економічним спадом — питання ліквідності набуває особливої важливості. На її рівень впливають як зовнішні фактори (стан економіки, ринкові ризики, регуляторні зміни), так і внутрішні (структура активів, рівень дебіторської та кредиторської заборгованості, ефективність управління оборотним капіталом). У науковій літературі існує значна кількість трактувань поняття ліквідності, що свідчить про її багатовимірність. Оцінка ліквідності є важливою для керівництва, інвесторів, кредиторів і всіх зацікавлених сторін, оскільки дозволяє своєчасно виявляти фінансові загрози, оцінювати ризики та формувати стратегію забезпечення стійкості й розвитку підприємства. Виявлені причини зниження ліквідності та платоспроможності підтверджують необхідність систематичного аналізу і своєчасного реагування на негативні тенденції.

Для оцінки ліквідності застосовують різні методи, серед яких провідне місце займають аналіз ліквідності активів, ліквідності балансу та ліквідності підприємства. Ліквідність активів визначається швидкістю їх перетворення на грошові кошти та класифікується за рівнем ліквідності. Ліквідність балансу

ґрунтується на порівнянні ліквідності активів із строками погашення зобов'язань, що дозволяє оцінити фінансову збалансованість структури підприємства. Ліквідність підприємства є більш комплексною категорією, оскільки включає можливість залучення зовнішніх джерел фінансування та адаптацію до ринкових змін. Для кількісної оцінки використовують три основні коефіцієнти — поточної, швидкої та абсолютної ліквідності, які відображають різні рівні платоспроможності. Додаткові показники, такі як робочий капітал, його маневреність, коефіцієнт захищеного періоду та інші інтегральні індикатори, дозволяють здійснювати поглиблений аналіз фінансової стійкості та ефективності управління оборотними активами. Комплексне застосування цих методів забезпечує всебічне розуміння ліквідності підприємства та дозволяє вчасно формувати заходи щодо її зміцнення.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ДП «СУМІТЕК УКРАЇНА»

2.1 Організаційно-економічна характеристики підприємства ДП «Сумітек Україна»

Дочірнє підприємство з іноземними інвестиціями «Сумітек Україна» засноване 29 квітня 2003 року, відповідно до Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про режим іноземного інвестування» та інших законодавчих і нормативних актів України, що прямо або опосередковано регулюють діяльність підприємства «Сумітек Україна».[9]

Учасником (Власником) підприємства є Сумітомо Корпорейшн, юридична особа, що заснована та діє відповідно до законодавства Японії. Місце знаходження офісу в Японії: Японія, Токіо.

Термін діяльності підприємства «Сумітек Україна» є необмеженим, якщо воно не буде ліквідовано або його діяльність не буде припинена відповідно до положення Статуту або законодавства України.

ДП «Сумітек Україна» – провідний постачальник обладнання та комплексних рішень для підприємств у гірничорудній сфері, видобутку корисних копалин, будівництві та складській логістиці.

Ціль діяльності підприємства є отримання прибутку шляхом проведення господарської, інвестиційної та інших видів діяльності. Предметом діяльності «Сумітек Україна» є будь-яка не заборонена законодавством України діяльність, у тому числі: купівля та продаж, виробництво, імпорту, експорт, обслуговування, оренда, прокат, реклама, розповсюдження, монтаж, маркетинг та інші види діяльності стосовно товарів, виробів та продукції будь-якого роду та характеру, включаючи будівельні та гірничодобувні машини та механізми, а також запасні частини до них.

Відповідно до статуту компанія може займатися експортом та імпортом

таких видів продукції: залізо, сталь, кольорові метали та продукція з них, руди та вироби з інших металів, машинне пристосування та інструменти, продукти харчування, інші види товарів, продаж, експорт та імпорт якій не заборонений на території України.

У центрі діяльності компанії лежать базові цінності, які формують її ідентичність, відображають принципи працівників та відбиття їхніх переконань і амбіцій. Ці цінності становлять надійну опору для прийняття рішень в компанії: безпека, командна робота, дотримання закону та правил, довіра, раціональне управління, професіоналізм, повага, безперервне вдосконалення.

«Сумітек Україна» є юридичною особою, користується усіма правами та виконує покладені на нього обов'язки відповідно до законодавства України.

Підприємство має самостійний бухгалтерський баланс, відкриває рахунки в банках в національній та іноземній валюті, має круглу печатку та інші реквізити. Підприємство діє на базі самофінансування, веде поточний бухгалтерський облік, готує статистичні звіти щодо результатів своєї діяльності.

З метою забезпечення успішної діяльності «Сумітомо Корпорейшн» може надавати «Сумітек Україна» технічну допомогу та підтримку на основі договору про надання послуг, що буде укладено з «Сумітек Україна». [9]

Підприємство має право укладати угоди від свого імені (договори купівлі-продажу, орендні та страхові угоди), набувати й реалізовувати продукцію інших товариств в Україні та за її межами, володіти нерухомим майном, земельними ділянками та машинами, брати участь у створенні й діяльності об'єднань підприємств, купувати акції та інші цінні папери, використовувати прибуток після сплати податків, планувати, організовувати та здійснювати всі види діяльності, а також виконувати будь-які інші дії, що не суперечать законодавству України.

Управління в «Сумітек Україна» організоване за лінійною структурою, що наведена у додатку А. Оскільки ця компанія є дочірнім підприємством з повними іноземними інвестиціями, вищою ланкою керівництва є Учасник (Власник) підприємства Сумітомо Корпорейшн. [9]

Учасник (Власник) підприємства має наступні права:

- приймати рішення що до всіх питань, які оформлюються письмово;
- отримувати інформацію про діяльність підприємства;
- у випадку ліквідації підприємства отримати майно підприємства або його вартість;
- брати участь у розподілі прибутку;
- визначати основні напрямки діяльності підприємства;
- вносити вклади до Статутного Капіталу підприємства;
- здійснювати інші права та нести інші обов'язки, передбачені законодавством України.

Виконавчим органом «Сумітек Україна» є Генеральний директор який відповідає за поточну роботу підприємства.

Генеральний директор розв'язує всі питання, що стосуються поточної діяльності підприємства відповідно до бізнес-плану, крім тих питань, що належить до виключної компетенції Учасника (Власника).

Генеральний директор уповноважений:

- розробляти проєкт бізнес-плану на наступний фінансовий рік та надавати його Учаснику (Власнику);
- підписувати договори/угоди, фінансові та інші платіжні документи;
- відкривати та закривати банківські рахунки;
- наймати та звільняти працівників;
- щомісяця у письмовій формі звітувати Учаснику (Власнику);
- здійснювати контроль та збереження документації та звітності;
- формувати рекомендації щодо виплат дивідендів та порядок їх виплат тощо.

Пройшовши практику на ДП «Сумітек Україна», можна зазначити, що фінансова функція підприємства реалізується в межах Administrative & Financial Division, до складу якого входить бухгалтерія (Accounting). Саме цей підрозділ забезпечує ведення фінансового обліку, формування звітності та контроль за фінансовими процесами підприємства.

Основним завданням бухгалтерії є забезпечення достовірного та своєчасного ведення бухгалтерського і податкового обліку відповідно до законодавства

України та внутрішніх вимог корпорації «Sumitomo». Підрозділ здійснює відображення всіх господарських операцій, формує фінансову, податкову й управлінську звітність, контролює розрахунки з контрагентами та забезпечує правильність фінансових операцій.

У межах Administrative & Financial Division також реалізуються окремі функції фінансового планування та контролю. Зокрема, здійснюється підготовка бюджетів, контроль за їх виконанням, аналіз відхилень та формування прогнозної інформації для керівництва. Такі функції забезпечують управління фінансовими ресурсами, планування грошових потоків та оцінку ефективності діяльності підприємства.

Важливим елементом роботи підрозділу є управління грошовими коштами: щоденний контроль залишків, проведення платежів, моніторинг ліквідності, супровід валютних операцій та контроль курсових різниць. Особливе значення ці процеси мають з огляду на імпорتنий характер діяльності компанії та залежність від валютних коливань.

Бухгалтерія також відповідає за дотримання податкового законодавства, підготовку податкової звітності та взаємодію з контролюючими органами. Крім того, вона формує звітність для материнської компанії, що передбачає високі вимоги до точності, деталізації та відповідності міжнародним стандартам.

Робота фінансово-адміністративного підрозділу тісно пов'язана з іншими департаментами підприємства. Підрозділ взаємодіє з відділом продажів щодо контролю дебіторської заборгованості та формування планів доходів, з юридичним відділом — щодо перевірки умов договорів, з логістичним підрозділом — стосовно контролю витрат на імпорт та транспортування. У співпраці з технічним та сервісним підрозділами здійснюється формування собівартості виконаних робіт, а разом з HR-відділом — нарахування заробітної плати та витрат на персонал. [9]

Таким чином, фінансова функція підприємства зосереджена в Administrative & Financial Division, де ключовим елементом є бухгалтерія. Незважаючи на відсутність окремого фінансового відділу у класичному вигляді, підприємство повністю забезпечує ведення обліку, фінансовий контроль, управління грошовими

потоками та формування звітності, що гарантує прозорість і стабільність фінансової діяльності компанії.

З огляду на те, що фінансово-адміністративний підрозділ підприємства формує, систематизує та аналізує фінансову інформацію, важливо оцінити, наскільки ефективно його діяльність відображається у фактичних результатах роботи компанії. Для цього доцільно перейти до аналізу ключових фінансових показників, який дозволить визначити тенденції зміни активів, доходів та прибутковості, а також оцінити вплив управлінських рішень на фінансовий стан підприємства у 2022–2024 рр. Аналіз проведено на основі даних фінансової звітності ДП «Сумітек Україна» (Додатки Б, В). Динаміка основних показників, наведена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Динаміка основних показників ДП «Сумітек Україна» з 2022 – 2024 рр.
тис. грн**

Статті, тис. грн	2022	2023	2024	Відхилення 2024/2022	
				Абс., тис. грн	Темп прир., %
Активи	434 709	539 063	749 057	314 348	72,3
Чистий дохід	327 413	581 562	1 354 005	1 026 592	313,5
Чистий прибуток	-4 266	36 793	202 456	206 722	4 845,8

Експрес-аналіз підприємства за 2022–2024 рр. демонструє суттєве покращення фінансового стану після кризового періоду 2022 р. Загальна сума активів підприємства за цей час зросла на 314 348 тис. грн, або на 72,3%. Така ситуація обумовлена переважно зростанням оборотних активів — насамперед дебіторської заборгованості та грошових коштів і їх еквівалентів. Подібна тенденція може свідчити про розширення обсягів господарської діяльності та збільшення клієнтської бази, однак водночас містить потенційні ризики накопичення простроченої дебіторської заборгованості, що може негативно вплинути на ліквідність підприємства у майбутньому.

Найбільш відчутні зміни спостерігаються за чистим доходом, який зріс більш ніж у чотири рази: з 327 413 тис. грн. у 2022р. до 1 354 005 тис. грн. у 2024р. (температура

приросту — 313,5%). Така динаміка свідчить про суттєве відновлення ринку збуту та ефективність комерційної діяльності підприємства після падіння обсягів реалізації у період воєнної невизначеності. 2022 рік можна охарактеризувати як період виживання, коли підприємство зіштовхнулося зі скороченням попиту та порушеннями логістики. У 2023р. розпочалося поступове оговтування та стабілізація операційної діяльності, тоді як 2024 рік продемонстрував активне нарощування виробничих та продажних потужностей.

Аналогічна тенденція простежується і в показниках чистого прибутку. Якщо у 2022р. підприємство зазнало збитку у розмірі 4 266 тис. грн., то у 2023р. вже вдалося отримати позитивний фінансовий результат у сумі 36 793 тис. грн., а у 2024р. чистий прибуток збільшився до 202 456 тис. грн. Абсолютне відхилення за три роки склало 206 722 тис. грн., що відповідає темпу приросту -4845,8%. Такий стрімкий перехід від збитковості до високоприбуткової діяльності є наслідком зростання доходів, оптимізації операційних витрат та відновлення нормального функціонування бізнес-процесів після кризового періоду.

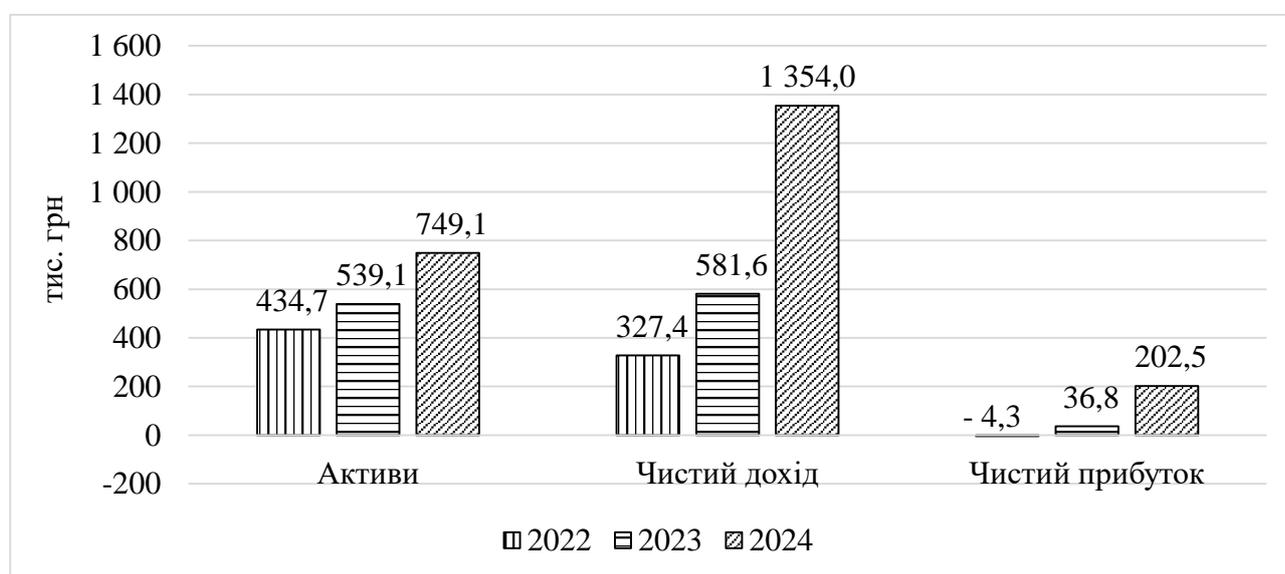

Рисунок 2.1. Динаміка основних показників ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 рр.

Динаміка основних показників ДП «Сумітек Україна» з 2022 – 2024 рр. представлена на рис. 2.1. За даними рисунку робимо висновок, що підприємство

демонструє стійку позитивну динаміку за всіма основними показниками, при цьому найбільш інтенсивно зростає чистий дохід, що узгоджується з розширенням масштабів діяльності та відновленням ринкової активності після кризового 2022 року. Зростання активів має більш помірний, але стабільний характер, що може свідчити про нарощення ресурсної бази підприємства. Водночас чистий прибуток характеризується переходом від збиткового результату у 2022р. до суттєвого зростання у 2023–2024 рр., що відображає підвищення результативності операційної діяльності та ефективності управління витратами.

Отже, проведений експрес-аналіз показників ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 рр. свідчить про суттєве покращення фінансового стану підприємства після кризового 2022 року. Зростання активів переважно за рахунок оборотних активів, а також істотне збільшення чистого доходу і переходу від збитку до значного чистого прибутку у 2024р. вказують на розширення масштабів діяльності та підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами. Важливу роль у досягненні таких результатів відіграє Administrative & Financial Division, зокрема бухгалтерія, яка забезпечує формування фінансової інформації, контроль розрахунків, дотримання вимог законодавства та корпоративних стандартів.

2.2 Аналіз фінансового стану ДП «Сумітек Україна»

Фінансовий стан підприємства є комплексною характеристикою, що відображає рівень його фінансової стійкості, платоспроможності та ефективності використання наявних ресурсів. Аналіз фінансового стану дозволяє оцінити здатність підприємства забезпечувати безперервність операційної діяльності, своєчасно виконувати фінансові зобов'язання та формувати передумови для подальшого розвитку. Особливої актуальності такий аналіз набуває в умовах фінансової нестабільності, коли зміни структури активів і пасивів можуть безпосередньо впливати на рівень ліквідності підприємства.

У межах даного дослідження оцінка фінансового стану ДП «Сумітек Україна» проводиться на основі аналізу балансу за 2022–2024 рр. з використанням

методів горизонтального та структурного аналізу, що дозволяє виявити основні тенденції змін у складі активів і пасивів та оцінити їх вплив на фінансову стійкість підприємства.

Динаміка та структура основних статей балансу ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 рр. наведена в табл. 2.2. та в табл. 2.3 відповідно

Таблиця 2.2

Динаміка статей балансу ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 рр.

тис. грн

Статті, тис. грн.	2022	2023	2024	Відхилення 2024/2022	
				Абс., тис. грн.	Темп прир., %
Необоротні активи	100 928	84 851	64 446	-36 482	-36,1
Оборотні активи	333 781	454 212	684 611	350 830	105,1
Запаси	192 020	258 278	264 047	72 027	37,5
Дебіторська заборгованість	56 127	85 017	207 574	151 447	269,8
Гроші та їх еквівалент	79 683	102 184	206 937	127 254	159,7
Активи	434 709	539 063	749 057	314 348	72,3
Власний капітал	398 813	435 477	627 804	228 991	57,4
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	-	-	-	-	-
Поточні зобов'язання та забезпечення	35 896	103 586	121 253	85 357	237,7
Пасиви	434 709	539 063	749 057	314 348	72,3

Аналізуючи актив балансу, слід відзначити суттєві структурні зміни у складі майна підприємства. Загальна вартість активів за досліджуваний період зросла з 434 709 тис. грн. у 2022р. до 749 057 тис. грн. у 2024р., що відповідає абсолютному приросту 314 348 тис. грн. або 72,31%. Таке зростання свідчить про розширення масштабів діяльності підприємства та нарощення його ресурсного потенціалу.

При цьому динаміка необоротних активів має чітко виражену тенденцію до скорочення. Їх вартість зменшилася з 100 928 тис. грн. у 2022р. до 64 446 тис. грн. у 2024р., що становить зниження на 36 482 тис. грн., або 36,15%. Частка необоротних активів у загальній структурі активів скоротилася з 23,22% до 8,60%, що може свідчити про переорієнтацію підприємства на більш мобільну структуру

активів та зменшення капіталомісткої складової бізнесу.

Таблиця 2.3

Структура балансу ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 рр. тис. грн.

Статті, тис. грн.	2022		2023		2024	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
Необоротні активи	100 928	23,2	84 851	15,7	64 446	8,6
Оборотні активи	333 781	76,8	454 212	84,2	684 611	91,4
Власний капітал	398 813	91,7	435 477	80,7	627 804	83,8
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	-	-	-	-	-	-
Поточні зобов'язання та забезпечення	35 896	8,3	103 586	19,2	121 253	16,1
Баланс (Активи=Пасиви)	434 709	100,0	539 063	100,0	749 057	100,0

Натомість оборотні активи демонструють стрімке зростання. Їх обсяг збільшився більш ніж удвічі — з 333 781 тис. грн. у 2022р. до 684 611 тис. грн. у 2024р.. Абсолютний приріст склав 350 830 тис. грн., а відносний — 105,11%. Частка оборотних активів у валюті балансу зросла з 76,78% до 91,40%, що є характерною ознакою підвищення фінансової гнучкості, але водночас потребує детальнішої оцінки якості таких активів з точки зору ліквідності.

У структурі оборотних активів найбільше зростання спостерігається за дебіторською заборгованістю, обсяг якої збільшився з 56 127 тис. грн. у 2022р. до 207 574 тис. грн. у 2024р.. Абсолютне відхилення становить 151 447 тис. грн., а темп зростання — 269,83%. Така динаміка свідчить про активізацію продажів із відстрочкою платежу, що позитивно впливає на обсяги доходів, однак водночас створює потенційні ризики для ліквідності у разі зниження платіжної дисципліни контрагентів.

Обсяг запасів за аналізований період зріс на 72 027 тис. грн. (37,51%) і у 2024р. становив 264 047 тис. грн. Зростання запасів є типовим для підприємства, що працює у сфері постачання техніки та обладнання, проте надмірна концентрація коштів у запасах може знижувати швидкість обороту оборотного капіталу.

Позитивною тенденцією є суттєве зростання грошових коштів та їх еквівалентів — з 79 683 тис. грн. у 2022р. до 206 937 тис. грн. у 2024р., що відповідає приросту на 159,70%. Збільшення ліквідних коштів підвищує платоспроможність підприємства та створює резерв для своєчасного виконання поточних зобов'язань.

Аналіз пасиву балансу показує, що фінансування діяльності підприємства здійснюється переважно за рахунок власного капіталу. Його обсяг зріс з 398 813 тис. грн. у 2022р. до 627 804 тис. грн. у 2024р., або на 228 991 тис. грн. (57,42%). Частка власного капіталу у структурі пасивів залишається високою та у 2024р. становить 83,81%, що свідчить про значний рівень фінансової автономії та низьку залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Довгострокові зобов'язання протягом досліджуваного періоду відсутні, що з одного боку зменшує боргове навантаження, а з іншого — обмежує використання потенційних інструментів фінансового левериджу. Поточні зобов'язання та забезпечення зросли з 35 896 тис. грн. у 2022р. до 121 253 тис. грн. у 2024р., що відповідає приросту на 237,79%. Їх частка у структурі пасивів зросла з 8,26% до 16,19%, що свідчить про підвищення ролі короткострокових зобов'язань у фінансуванні операційної діяльності.

Динаміка статей балансу ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 рр. представлена на рис. 2.2.

Для поглибленої оцінки фінансового стану ДП «Сумітек Україна» доцільно проаналізувати динаміку фінансових результатів за даними форми №2 «Звіт про фінансові результати» (табл. 2.4). Саме показники доходів, витрат і прибутковості дозволяють оцінити ефективність операційної діяльності підприємства, а також визначити, яким чином зміни зовнішнього середовища впливали на формування фінансового результату у 2022–2024 рр.

Як уже зазначалося у підрозділі 2.1, 2022 рік для підприємства можна охарактеризувати як період виживання в умовах повномасштабної війни, порушення логістичних ланцюгів і різкого падіння платоспроможного попиту. У 2023р. спостерігалось поступове оговтування операційної діяльності, тоді як 2024

рік став періодом відносної стабілізації та повернення до більш системної роботи, наскільки це було можливим в умовах воєнної економіки.

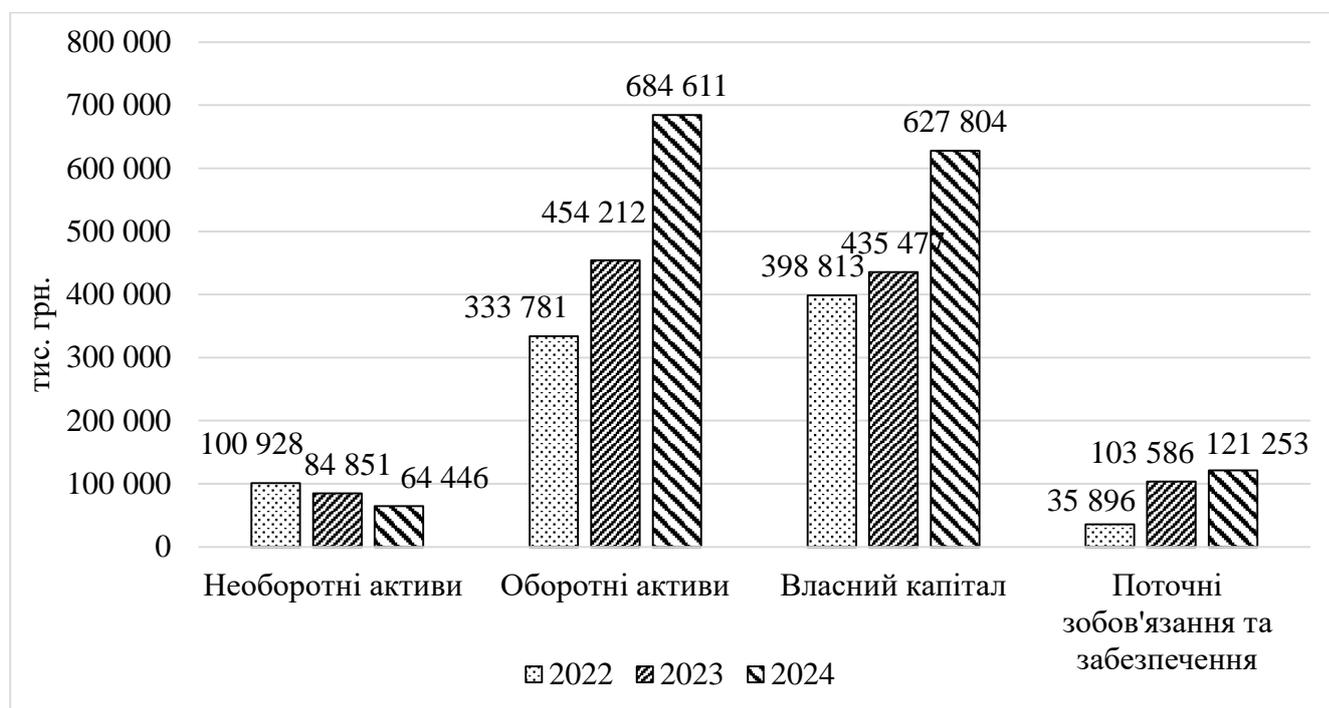

Рисунок 2.2. Динаміка статей балансу ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 рр.

Динаміка чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) свідчить про суттєве відновлення обсягів діяльності підприємства. У 2022р. чистий дохід становив 327 413 тис. грн., у 2023р. зріс до 581 562 тис. грн., а у 2024р. досяг 1 354 005 тис. грн. Абсолютне відхилення за аналізований період становить 1 026 592 тис. грн., а темп приросту — 313,55%. Така динаміка підтверджує відновлення ринків збуту та активізацію комерційної діяльності після кризового спаду.

Зростання доходів супроводжувалося збільшенням собівартості реалізованої продукції, яка зросла з 254 005 тис. грн. у 2022р. до 1 034 537 тис. грн. у 2024р.. Абсолютне зростання витрат склало 780 532 тис. грн. (307,29%). Водночас темпи зростання валового прибутку перевищують темпи зростання собівартості, що свідчить про збереження позитивної маржинальності діяльності підприємства.

Валовий прибуток за аналізований період зріс з 73 408 тис. грн. у 2022р. до 319 468 тис. грн. у 2024р., що відповідає приросту на 246 060 тис. грн. або 335,20%.

Це є позитивною тенденцією та свідчить про підвищення ефективності основної діяльності, зокрема за рахунок зростання обсягів реалізації та оптимізації комерційних умов.

Таблиця 2.4

Динаміка фінансових результатів ДП «Сумітек Україна» 2022-2024 рр.

тис. грн.

Статті, тис. грн.	2022	2023	2024	Відхилення 2024/2022	
				Абс., тис. грн.	Темп прир., %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	327 413	581 562	1 354 005	1 026 592	313,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-254 005	-448 801	-1 034 537	-780 532	307,3
Валовий прибуток (збиток)	73 408	132 761	319 468	246 060	335,2
Інші операційні доходи	24 016	16 429	45 182	21 166	88,1
Адміністративні витрати	-54 809	-63 341	-78 331	-23 522	42,9
Витрати на збут	-24 320	-26 511	-31 381	-7 061	29,0
Інші операційні витрати	-28 823	-19 764	-14 640	14 183	-49,2
Фінансові результати від операційної діяльності прибуток (збиток)	-10 528	39 574	240 298	250 826	-2 382,5
Інші фінансові доходи	5 359	5 131	7 490	2 131	39,8
Інші доходи	221	164	202	-19	-8,6
Фінансові витрати	-253	-	-	-	-
інші витрати	-	-	-1 091	-	-
Фінансові результати до оподаткування: прибуток (збиток)	-5 201	44 869	246 899	252 100	-4 847,1
Витрати (дохід) з податку на прибуток	935	-8 076	-44 443	-45 378	-4 853,3
Чистий фінансовий результат	-4 266	36 793	202 456	206 722	-4 845,8

Інші операційні доходи у 2024р. зросли до 45 182 тис. грн., що майже вдвічі перевищує рівень 2022 року. Водночас адміністративні витрати та витрати на збут зростали помірними темпами — відповідно на 42,92% та 29,03%, що свідчить про відносний контроль за операційними витратами в умовах розширення діяльності. Показовим є скорочення інших операційних витрат на 49,21%, що позитивно вплинуло на загальний фінансовий результат.

Фінансовий результат від операційної діяльності має найбільш показову

динаміку: від збитку у розмірі 10 528 тис. грн. у 2022р. підприємство перейшло до прибутку 39 574 тис. грн. у 2023р., а у 2024р. операційний прибуток зріс до 240 298 тис. грн. Такий результат підтверджує завершення кризової фази та перехід до стабілізованої операційної діяльності.

Фінансовий результат до оподаткування також демонструє аналогічну тенденцію: збиток у 2022р. (–5 201 тис. грн.) змінився прибутком у 44 869 тис. грн. у 2023р. та 246 899 тис. грн. у 2024р.. Після врахування податку на прибуток чистий фінансовий результат зріс з від’ємного значення –4 266 тис. грн. у 2022р. до 36 793 тис. грн. у 2023р. та 202 456 тис. грн. у 2024р.. Таким чином, за аналізований період підприємство здійснило повноцінний перехід від збиткової діяльності до формування значного чистого прибутку.

Показники рентабельності дозволяють оцінити рівень ефективності діяльності підприємства та результативність використання його ресурсів. Динаміка основних показників рентабельності ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 рр. (табл. 2.5) свідчить про суттєве покращення фінансових результатів після кризового періоду.

Валова рентабельність протягом усього аналізованого періоду зберігала стабільно позитивне значення та зросла з 22,42% у 2022р. до 23,59% у 2024р.. Абсолютне відхилення склало 1,17 в.п., що свідчить про збереження ефективності основної діяльності навіть у складних умовах функціонування та поступове покращення маржинальності реалізації.

Таблиця 2.5

**Динаміка основних показників рентабельності ДП «Сумітек Україна»
за 2022–2024 рр.**

Показник	2022	2023	2024	Абс. відхилення
Валова рентабельність	22,42	22,83	23,59	1,17
Рентабельність основної діяльності	-3,22	6,80	17,75	20,96
Рентабельність за чистим прибутком	-1,30	6,33	14,95	16,26
Рентабельність активів	-0,98	6,83	27,03	28,01
Рентабельність власного капіталу	-1,07	8,45	32,25	33,32

Рентабельність основної діяльності у 2022р. мала від'ємне значення ($-3,22\%$), що було наслідком різкого скорочення обсягів реалізації та високих постійних витрат у період виживання підприємства. У 2023р. показник зріс до $6,80\%$, а у 2024р. — до $17,75\%$. Загальне абсолютне зростання за період становить $20,96$ в.п., що підтверджує перехід підприємства до стабільно прибуткової операційної діяльності.

Аналогічна тенденція спостерігається і за рентабельністю за чистим прибутком. У 2022р. показник був від'ємним ($-1,30\%$), у 2023р. зріс до $6,33\%$, а у 2024р. досяг $14,95\%$. Така динаміка відображає покращення не лише операційної, а й загальної фінансової ефективності підприємства, включаючи вплив фінансових та податкових факторів.

Рентабельність активів демонструє найбільш різку позитивну зміну: з $-0,98\%$ у 2022р. до $27,03\%$ у 2024р.. Абсолютне відхилення становить $28,01$ в.п., що свідчить про значне підвищення ефективності використання майна підприємства та зростання віддачі від залучених ресурсів.

Рентабельність власного капіталу також зазнала суттєвого покращення — з від'ємного значення $-1,07\%$ у 2022р. до $32,25\%$ у 2024р.. Приріст на $33,32$ в.п. підтверджує зростання привабливості підприємства для власників капіталу та ефективність використання власних фінансових ресурсів у фазі стабілізації діяльності.

Показники фінансової стійкості характеризують структуру джерел фінансування підприємства та рівень його залежності від залученого капіталу. Аналіз фінансової стійкості ДП «Сумітек Україна» 2022-2024 років (табл. 2.6) дозволяє оцінити здатність підприємства зберігати стабільність у довгостроковій перспективі та протистояти фінансовим ризикам.

Коефіцієнт автономії упродовж усього періоду перевищує нормативне значення $0,5$, що свідчить про високий рівень фінансової незалежності підприємства. Водночас спостерігається певне зниження показника з $0,917$ у 2022 р. до $0,838$ у 2024р. (абсолютне відхилення $-0,079$), що пояснюється зростанням ролі поточних зобов'язань у фінансуванні оборотної діяльності.

Коефіцієнт фінансової залежності залишається у межах нормативного значення ($<2,0$) та у 2024р. становить 1,193. Його незначне зростання порівняно з 2022 роком (на 0,103) не створює критичних ризиків і відображає помірне використання залучених коштів.

Таблиця 2.6

**Аналіз показників фінансової стійкості ДП «Сумітек Україна»
у 2022-2024 рр.**

Статті, тис. грн.	норма	2022	2023	2024	Абсол., відх.,
1. Коефіцієнт автономії (концентрації власного капіталу)	$>0,5$	0,917	0,808	0,838	-0,079
2. Коефіцієнт фінансової залежності	$< 2,0$	1,090	1,238	1,193	0,103
3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$> 0,5$	0,163	-0,043	-0,090	-0,254
4. Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	за планом	0,747	0,805	0,897	0,150
5. Коефіцієнт фінансової стабільності	>1	11,110	4,204	5,178	-5,933
6. Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (фінансування)	Залеж. від хар. госп. діяльн.	0,090	0,238	0,193	0,103

Негативною тенденцією є зниження коефіцієнта маневреності власного капіталу, який у 2022р. становив 0,163, а у 2023–2024 роках набув від’ємних значень ($-0,043$ та $-0,090$ відповідно). Це свідчить про обмежену частку власного капіталу, що перебуває в мобільній формі, та про зростання залежності підприємства від оборотних активів, сформованих за рахунок поточних зобов’язань.

Водночас коефіцієнт маневреності робочого капіталу має позитивну динаміку та зріс з 0,747 у 2022р. до 0,897 у 2024р.. Це вказує на зростання частки найбільш ліквідних активів у структурі робочого капіталу та покращення можливостей фінансового маневрування.

Коефіцієнт фінансової стабільності у 2022р. мав надзвичайно високе значення (11,110), що було зумовлено мінімальним обсягом зобов’язань у кризовий

період. У 2023–2024 роках показник знизився до 4,204 та 5,178 відповідно, що свідчить про більш збалансовану структуру фінансування та поступову нормалізацію фінансової моделі підприємства.

Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу залишається низьким та у 2024р. становить 0,193, що підтверджує домінування власних джерел фінансування та низький рівень фінансового ризику.

Для поглибленої оцінки ефективності управління оборотними активами та зобов'язаннями доцільно порівняти темпи приросту дебіторської заборгованості з темпами приросту чистого доходу, а також темпи приросту кредиторської заборгованості з темпами приросту собівартості реалізованої продукції (табл. 2.7) Такий підхід дозволяє оцінити якість грошових потоків підприємства та ефективність розрахунків із контрагентами.

Таблиця 2.7

Динаміка дебіторської та кредиторської заборгованості у співвідношенні з доходами і витратами ДП «Сумітек Україна» 2022-2024 рр.

Статті, тис. грн.	2022	2023	2024	Відхилення 2024/2022	
				Абс., тис. грн.	Темп прир., %
Усього дебіторська заборгованість	56 127	85 017	207 574	151 447	269,8
Чистий дохід	327 413	581 562	1 354 005	1 026 592	313,5
Усього поточної кредиторської заборгованості	21 567	83 171	85 650	64 083	297,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	254 005	448 801	1 034 537	780 532	307,3

Згідно з наведеними даними, у 2022–2024 рр. чистий дохід ДП «Сумітек Україна» зріс на 1 026 592 тис. грн, або на 313,5%, тоді як обсяг дебіторської заборгованості збільшився на 151 447 тис. грн, що відповідає темпу приросту 269,8%. Таким чином, темп зростання дебіторської заборгованості є нижчим за темп зростання чистого доходу, що свідчить про відносно ефективну політику управління розрахунками з покупцями та відсутність надмірного накопичення дебіторської заборгованості.

Зазначена тенденція є позитивною з позиції ліквідності підприємства, оскільки означає, що зростання обсягів реалізації не супроводжується пропорційним зростанням обсягу коштів, відволіканих у дебіторську заборгованість. Це, у свою чергу, вказує на здатність підприємства достатньо швидко трансформувати доходи у грошові надходження та використовувати їх у поточному обороті.

Аналогічний підхід застосовано до аналізу співвідношення темпів приросту поточної кредиторської заборгованості та собівартості реалізованої продукції (без урахування знака мінус). За досліджуваний період собівартість реалізованої продукції зросла на 780 532 тис. грн, або на 307,3%, тоді як обсяг поточної кредиторської заборгованості збільшився на 64 083 тис. грн, що відповідає темпу приросту 297,1%.

Отже, темп зростання кредиторської заборгованості є дещо нижчим за темп зростання собівартості. Це свідчить про те, що підприємство не надмірно використовує фінансові ресурси постачальників для фінансування своєї операційної діяльності, а розрахунки за отримані товари та послуги здійснюються відносно своєчасно. Така ситуація знижує ризики порушення платіжної дисципліни та збереження ділової репутації підприємства.

Водночас отримані результати свідчать про збалансований характер управління кредиторською заборгованістю: підприємство певною мірою користується відстрочкою платежів, але без надмірного накопичення зобов'язань, що могло б негативно вплинути на фінансову стійкість у майбутньому.

Також, доцільно проаналізувати показники оборотності оборотних активів, запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості, а також тривалість операційного і фінансового циклів підприємства (табл. 2.8). Це зумовлено тим, що ліквідність і оборотність є взаємопов'язаними характеристиками фінансового стану: високий рівень ліквідності може супроводжуватися уповільненням обороту коштів, тоді як зростання оборотності свідчить про більш ефективне використання оборотного капіталу.

Аналіз показників фондівіддачі свідчить про суттєве підвищення

ефективності використання основних засобів підприємства.

Таблиця 2.8

**Динаміка показників оцінки ділової активності підприємства ДП
«Сумітек України» 2022-2024 рр.**

Статті, тис. грн	2022	2023	2024	Відхилення 2024/2022	
				Абс., тис. грн	Темп прир., %
1. Фондовіддача, грн. / грн.	3,6	7,5	25,4	21,8	605,6
2. Фондомісткість, грн. / грн.	0,3	0,1	0,0	-0,2	-85,8
3. Коеф-т оборотності оборотних засобів, об./рік	1,0	1,3	2,0	1,0	101,6
4. Тривалість обороту оборотних засобів, днів	372,1	285,1	184,6	-187,5	-50,4
5. Коефіцієнт оборотності запасів, об. / рік	1,3	1,7	3,9	2,6	196,2
6. Тривалість обороту запасів, днів	275,9	210,1	93,2	-182,8	-66,2
7. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, об. / рік	5,8	6,8	6,5	0,7	11,8
8. Тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	62,6	53,4	56,0	-6,6	-10,6
9. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, об. / рік	11,8	5,4	12,1	0,3	2,6
10. Тривалість погашення кредиторської заборгованості, днів	31,0	67,6	30,2	-0,8	-2,5
11. Операційний цикл, днів	338,5	263,4	149,1	-189,4	-55,9
12. Фінансовий цикл, днів	307,5	195,8	118,9	-188,6	-61,3
13. Коефіцієнт оборотності активів, об. /рік	0,8	1,1	1,8	1,1	140,0
14. Тривалість обороту активів, днів	484,6	338,3	201,9	-282,7	-58,3

У 2022 р. фондівіддача становила 3,59 грн/грн, тоді як у 2024 р. зросла до 25,36 грн/грн, що відповідає приросту на 21,77 грн або 605,63%. Водночас фондомісткість зменшилася з 0,28 до 0,04 грн/грн, що є позитивною тенденцією та свідчить про зниження капіталомісткості діяльності підприємства.

Коефіцієнт оборотності оборотних засобів протягом досліджуваного періоду зріс з 0,98 об./рік у 2022 р. до 1,98 об./рік у 2024 р., що свідчить про прискорення руху оборотного капіталу. Відповідно тривалість обороту оборотних засобів скоротилася з 372,10 до 184,55 днів, тобто на 187,54 дні (-50,40%). Це означає, що

кошти підприємства значно швидше повертаються в грошову форму та можуть повторно використовуватися в операційній діяльності.

Особливо показовими є зміни в оборотності запасів. Коефіцієнт оборотності запасів зріс з 1,32 об./рік у 2022 р. до 3,92 об./рік у 2024 р., а тривалість їх обороту скоротилася з 275,93 до 93,16 днів (–182,77 дні, або –66,24%). Така динаміка свідчить про суттєве підвищення ефективності управління запасами, зменшення обсягу коштів, заморожених у складських залишках, та скорочення операційного циклу підприємства.

Оборотність дебіторської заборгованості характеризується помірно позитивною динамікою. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс з 5,83 до 6,52 об./рік, а середній період її інкасації скоротився з 62,57 до 55,96 днів. Це означає, що підприємство у цілому прискорило отримання коштів від покупців, хоча у 2024 р. порівняно з 2023 р. спостерігається незначне уповільнення інкасації, що потребує подальшого контролю платіжної дисципліни клієнтів.

Показники оборотності кредиторської заборгованості свідчать про раціональну політику розрахунків із постачальниками. У 2024 р. коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості становив 12,08 об./рік, а тривалість її погашення — 30,22 дні, що практично відповідає рівню 2022 р. Це означає, що підприємство не накопичує надмірної кредиторської заборгованості та водночас не здійснює передчасних розрахунків, зберігаючи баланс між платоспроможністю і використанням коштів постачальників.

Скорочення тривалості операційного циклу з 338,50 днів у 2022 р. до 149,12 днів у 2024 р. (–55,95%) та фінансового циклу з 307,51 до 118,90 днів (–61,34%) є одним із ключових результатів аналізу. Це свідчить про суттєве прискорення руху грошових коштів у межах операційної діяльності та зменшення періоду, протягом якого кошти підприємства авансуються без компенсації з боку контрагентів.

Проведений аналіз фінансового стану ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 рр. свідчить про відновлення та стабілізацію діяльності підприємства після кризового періоду 2022 р., що підтверджується зростанням активів, чистого доходу та переходом до стабільно прибуткової діяльності. Підприємство характеризується

високим рівнем фінансової автономії та достатньою фінансовою стійкістю, а темпи зростання дебіторської заборгованості є нижчими за темпи зростання доходу, що свідчить про відносно ефективне управління розрахунками з покупцями. Прискорення оборотності оборотних активів і запасів, а також суттєве скорочення операційного та фінансового циклів підтверджують підвищення ефективності використання оборотного капіталу. Водночас зростання ролі поточних зобов'язань і значні структурні зміни в активах обумовлюють доцільність подальшого поглибленого аналізу ліквідності підприємства.

2.3 Оцінка показників ліквідності ДП «Сумітек Україна» в умовах фінансової нестабільності

Ліквідність підприємства є одним із ключових показників його фінансового стану, оскільки вона відображає здатність своєчасно та в повному обсязі виконувати поточні фінансові зобов'язання. В умовах фінансової нестабільності, зумовленої воєнними діями, порушенням логістичних ланцюгів та нестабільністю ринкового середовища, питання забезпечення належного рівня ліквідності набуває особливої актуальності. Аналіз ліквідності дозволяє оцінити фінансову гнучкість підприємства, його платоспроможність у короткостроковій перспективі та здатність адаптуватися до зовнішніх ризиків.

У межах даного підпункту ліквідність ДП «Сумітек Україна» аналізується на основі зіставлення груп активів і пасивів балансу, а також за допомогою системи коефіцієнтів ліквідності, що дає змогу здійснити комплексну оцінку поточної платоспроможності підприємства за 2022–2024 рр.

Для оцінки ліквідності балансу активи та пасиви підприємства згруповано за ступенем ліквідності та строками погашення відповідно до методики, викладеної у підрозділі 1.2. Результати такого групування наведено у табл. 2.9.

У 2022 р. найбільш ліквідні активи (A1) становили 79 683 тис. грн., що перевищувало суму найбільш термінових зобов'язань (П1) у розмірі 35 378 тис. грн. Аналогічна ситуація спостерігається і у 2023–2024 рр., коли A1 стабільно

перевищує П1, що свідчить про наявність у підприємства достатнього обсягу грошових коштів та їх еквівалентів для покриття найтерміновіших зобов'язань.

Таблиця 2.9

**Оцінка показників ліквідності балансу ДП «Сумітук України»
у 2022-2024 рр.**

Актив	2022	2023	2024	Пасив	2022	2023	2024
A1. Абсолютно ліквідні активи	79 683	102 184	206 937	П1. Найбільш термінові зобов'язання	35 378	103 364	115 233
A2. Швидко ліквідні активи	56 127	85 017	207 574	П2. Короткострокові пасиви	518	222	6 020
A3. Повільно ліквідні активи	197 971	267 011	270 100	П3. Довгострокові пасиви	-	-	-
A4. Важко ліквідні активи	100 928	84 851	64 446	П4. Постійні пасиви	398 813	435 477	627 804
Баланс	434 709	539 063	749 057	Баланс	434709	539063	749 057

Швидко ліквідні активи (A2) упродовж усього досліджуваного періоду значно перевищують короткострокові пасиви (П2). Зокрема, у 2024р. обсяг A2 становив 207 574 тис. грн., тоді як П2 — лише 6 020 тис. грн. Це вказує на високий рівень потенційної платоспроможності підприємства у короткостроковому періоді. Повільно ліквідні активи (A3) у 2022–2024 роках суттєво перевищують довгострокові пасиви (П3), які на підприємстві відсутні. Така ситуація свідчить про відсутність довгострокового боргового навантаження, що позитивно впливає на фінансову стійкість, проте одночасно може обмежувати використання фінансового левериджу.

Важколіквідні активи (A4) у всі рр. аналізу є меншими за постійні пасиви (П4), що означає повне покриття необоротних активів власним капіталом. Це є позитивною характеристикою фінансової структури підприємства та підтверджує

високий рівень його фінансової автономії.

Отже, за результатами зіставлення груп активів і пасивів можна зробити висновок, що баланс ДП «Сумітек Україна» у 2022–2024 роках відповідає умовам абсолютної ліквідності, що свідчить про здатність підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання без залучення додаткових джерел фінансування.

Для поглибленої оцінки ліквідності підприємства проведено коефіцієнтний аналіз, результати якого наведено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Коефіцієнтний аналіз ліквідності ДП «Сумітек України» 2022-2024 рр.

Статті, млн. дол.	2022	2023	2024	Абс., відх.,
Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності)	9,30	4,38	5,65	-3,65
Коефіцієнт швидкої ліквідності	3,78	1,81	3,42	-0,365
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2,220	0,986	1,707	-0,513

Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2022р. мав дуже високе значення (3,78), що було зумовлено низьким рівнем поточних зобов'язань у кризовий період. У 2023р. показник знизився до 1,81, а у 2024р. зріс до 3,42. Такі значення значно перевищують нормативні орієнтири та свідчать про надлишкову ліквідність, що з одного боку знижує ризик неплатоспроможності, а з іншого — може вказувати на неефективне використання оборотних активів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності також залишається на високому рівні. У 2024р. він становив 1,707, що значно перевищує рекомендоване значення (0,2–0,35). Це підтверджує наявність у підприємства значного обсягу грошових коштів, достатніх для негайного погашення поточних зобов'язань.

Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності) у 2022 р. був надзвичайно високим (9,299), що зумовлено мінімальним рівнем поточних зобов'язань у період виживання. У 2023–2024 роках показник знизився до 4,385 та 5,646 відповідно, однак і надалі суттєво перевищує нормативні значення. Така ситуація свідчить про фінансову стабільність підприємства, проте одночасно

вказує на можливість оптимізації структури оборотних активів.

Динаміки показників ліквідності ДП «Сумітек Україна» у 2022–2024 рр. представлена на рис. 2.3.

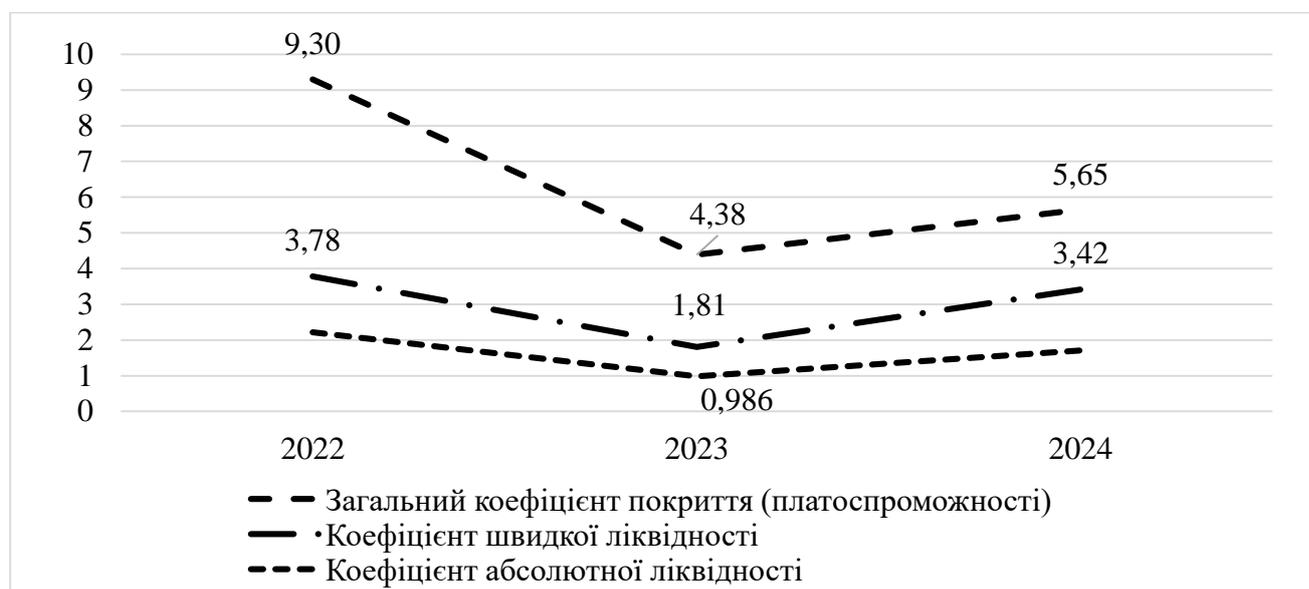

Рисунок 2.3. Показники ліквідності ДП «Сумітек Україна» 2022-2024 рр.

У розділі 2 здійснено аналітичне дослідження діяльності ДП «Сумітек Україна» та дано оцінку його фінансового стану у сучасних умовах господарювання.

Проведений аналіз ліквідності ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 рр. свідчить про високий рівень поточної платоспроможності підприємства та його здатність своєчасно виконувати фінансові зобов'язання навіть в умовах воєнної нестабільності. За результатами зіставлення груп активів і пасивів встановлено, що баланс підприємства протягом усього досліджуваного періоду відповідає умовам абсолютної ліквідності, оскільки найбільш ліквідні та швидко ліквідні активи повністю покривають відповідні зобов'язання, а необоротні активи фінансуються власним капіталом. Коефіцієнтний аналіз підтвердив достатній, а подекуди надлишковий рівень ліквідності, що мінімізує ризик неплатоспроможності, проте водночас свідчить про можливість більш ефективного використання оборотних активів. У цілому підприємство характеризується високою фінансовою гнучкістю та стабільністю, що створює передумови для оптимізації управління ліквідністю й підвищення ефективності фінансової діяльності в подальшому.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

3.1 Оцінка впливу внутрішніх та зовнішніх ризиків на ліквідність підприємства

Ліквідність підприємства в умовах фінансової нестабільності формується під впливом ризиків, що визначають стійкість грошових потоків, швидкість трансформації оборотних активів у кошти на рахунках, а також здатність підприємства вчасно виконувати поточні зобов'язання. У воєнний період ліквідність стає не лише показником короткострокової платоспроможності, а й критерієм операційної живучості бізнесу, оскільки порушення логістики, зміни попиту, затримки оплат та валютні коливання безпосередньо впливають на оборотний капітал. Для ДП «Сумітек Україна» це питання має особливе значення з огляду на імпорнтний характер частини операцій, залежність від ланцюгів постачання та необхідність синхронізації розрахунків із клієнтами і постачальниками. При цьому важливо враховувати, що підприємство здійснює розрахунки в безготівковій формі, а ліквідні ресурси представлені коштами на банківських рахунках та їх еквівалентами, тобто ризики ліквідності проявляються насамперед у вигляді розривів ліквідності (cash-gap) між надходженнями та платежами.

За підсумками аналізу 2022–2024 рр. підприємство демонструє загалом високу поточну платоспроможність і ознаки абсолютної ліквідності балансу, однак структура оборотних активів і динаміка окремих статей формують потенційні вразливості. У 2022 р. (період виживання) підприємство функціонувало в умовах різкого погіршення бізнес-середовища, тому ключовим завданням було збереження керованості розрахунків та мінімізація зобов'язань. У 2023 р. відбувалося оговтування: відновлювалася реалізація, поступово зростали обсяги операцій і відповідно — потреба в оборотному капіталі. У 2024 р. підприємство

перейшло до відносної стабілізації та більш системної роботи, що супроводжувалося істотним зростанням оборотних активів, виручки та прибутковості. Разом з тим саме перехід від «стисненої» моделі виживання до моделі зростання підсилює значення управління ризиками ліквідності, оскільки збільшення масштабів діяльності майже завжди супроводжується збільшенням дебіторської заборгованості, запасів і короткострокових зобов'язань.

Внутрішні ризики ліквідності пов'язані передусім із якістю оборотних активів, політикою розрахунків та організацією фінансового планування. Найбільш суттєвим внутрішнім фактором ризику у 2022–2024 рр. є зростання дебіторської заборгованості, яка збільшилась у декілька разів. Для ліквідності це означає, що частина ресурсів «закріплюється» у відстрочених платежах, а реальна здатність перетворити дебіторку в кошти залежить від строків оплати, дисципліни контрагентів і частки простроченої заборгованості. Навіть за формально високих коефіцієнтів ліквідності підприємство може стикатися з тимчасовими розривами ліквідності, якщо надходження за дебіторкою не синхронізовані з графіками платежів постачальникам, податковими платежами чи витратами на операційну діяльність. У таких умовах критичними стають контроль строків інкасації, управління лімітами клієнтів, документальна дисципліна та чіткі процедури погодження відстрочок.

Другим вагомим внутрішнім ризиком є управління запасами. Для підприємства, що постачає техніку, обладнання та запасні частини, запаси є необхідним елементом операційного циклу, однак їх зростання означає відволікання коштів у активи з нижчою ліквідністю порівняно з коштами на рахунках. У воєнних умовах ризик посилюється через можливі затримки постачання, зміни попиту, коливання цін і логістичні обмеження, що підвищує ймовірність утворення надлишкових або повільно оборотних позицій. Отже, ризик ліквідності тут проявляється двома каналами: по-перше, через уповільнення оборотності, по-друге, через потенційне знецінення або додаткові витрати на зберігання та логістику, що опосередковано тисне на грошові потоки.

Третім внутрішнім ризиком можна визначити структурні зміни джерел

фінансування оборотних активів. Хоча підприємство має високий рівень фінансової автономії та переважання власного капіталу, у 2022–2024 рр. зросла роль поточних зобов'язань, а це підвищує чутливість ліквідності до строків і ритмічності платежів. З практичної точки зору ризик полягає не стільки у величині зобов'язань, скільки у необхідності забезпечити чітке планування банківських платежів і наявність коштів на рахунках саме в моменти пікових виплат. У таких умовах слабким місцем може бути недостатня деталізація платіжного календаря або відсутність сценарного планування, коли підприємство не моделює варіанти затримок надходжень/зростання витрат.

Окремо слід виділити ризик надлишкової ліквідності як управлінський аспект. За результатами аналізу коефіцієнтів у Розділі 2, частина показників перевищує типові нормативні орієнтири. Це, з одного боку, знижує ризик неплатоспроможності, але з іншого — може означати, що частина оборотних активів використовується не максимально ефективно (наприклад, надмірні залишки коштів на рахунках або надлишковий рівень активів, що не генерують достатньої віддачі). У воєнних умовах наявність резервів є виправданою, однак для фінансового менеджменту важливо знайти баланс між «подушкою безпеки» та ефективністю використання ресурсів.

Як уже зазначено, попередній аналіз показників ліквідності ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 рр. засвідчив їх суттєве перевищення порівняно з рекомендованими нормативними значеннями, а також наявність стійкої тенденції до зростання обсягу грошових коштів та їх еквівалентів. Це дає підстави припустити, що надмірно високий рівень ліквідності може негативно впливати на один із ключових показників ефективності діяльності підприємства — рівень його рентабельності. Дані про вищевказані показники наведено в табл. 3.1.

На основі наведених даних у табл. 3.1 спостережень побудуємо лінійну модель, яка встановлює рівень зв'язку між показником рентабельності активів ДП «Сумітек Україна» d_i ($i = \overline{1, n}$, n – кількість періодів, що розглядаються) та p_i - коефіцієнта швидкої ліквідності в i -му періоді:

$$d_i = a_0 + a_1 p_i + l_i \quad (3.1)$$

де a_0 – постійна складова рентабельності активів підприємства d_i ;

a_1 – коефіцієнт регресії;

l_i – відхилення фактичних значень суми рентабельності активів d_i від оцінки (математичного сподівання) y_i середньої величини рентабельності активів в i -му кварталі.

Таблиця 3.1

Вихідні дані економетричного розрахунку

ДП «Сумітек Україна» у 2022-2024 рр.

Звітний період	Коефіцієнт швидкої ліквідності Р	Рентабельність активів D
I кв. 2022	3,96	-1,4
II кв. 2022	3,84	-1,1
III кв. 2022	3,72	-0,8
IV кв. 2022	3,60	-0,6
I кв. 2023	1,74	25,6
II кв. 2023	1,78	26,6
III кв. 2023	1,83	27,5
IV кв. 2023	1,87	28,5
I кв. 2024	2,60	8,5
II кв. 2024	3,20	7,4
III кв. 2024	3,74	6,3
IV кв. 2024	4,15	5,1

Застосовуючи метод найменших квадратів, розв'язком системи двох нормальних рівнянь стануть параметри регресії a_0 і a_1 :

$$\frac{\partial Q(a_0, a_1)}{\partial a_1} = -2 \sum_{i=1}^n (d_i - a_1 p_i - a_0) p_i = 0 \quad (3.2)$$

$$\frac{\partial Q(a_0, a_1)}{\partial a_0} = -2 \sum_{i=1}^n (d_i - a_1 p_i - a_0) = 0$$

Розв'язок цієї системи має вигляд:

$$a_1 = \frac{n \sum_{i=1}^n p_i d_i - \sum_{i=1}^n p_i \sum_{i=1}^n d_i}{n \sum_{i=1}^n p_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n p_i \right)^2}, \quad a_0 = \frac{\sum_{i=1}^n d_i - a_1 \sum_{i=1}^n p_i}{n} \quad (3.3)$$

Для вихідних даних про суму рентабельності активів d_i ($i = \overline{1,12}$) у 2022-2024 рр. за формулами (3.3) отримано, що $a_0 = 47,08$; $a_1 = -12,03$. Розрахунки було виконано за допомогою електронних таблиць Excel.

Середньоквадратична помилка регресії, яка знаходиться за формулою:

$$s = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (d_i - y_i)^2}{n - 2}} = 4,38, \quad (3.4)$$

Відносно середньовибіркового значення рентабельності активів:

$$\bar{d} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n d_i = 10,96. \quad (3.5)$$

це становить:

$$s = \frac{\bar{d}}{S} = \frac{4,38}{10,96} = 39,94\% \quad (3.6)$$

Ці величини характеризують точність апроксимації фактичних даних рівнянням:

$$d_i = -12,031 * p_i + 47,082 \quad (3.7)$$

Графік лінії регресії наведено на рис. 3.1.

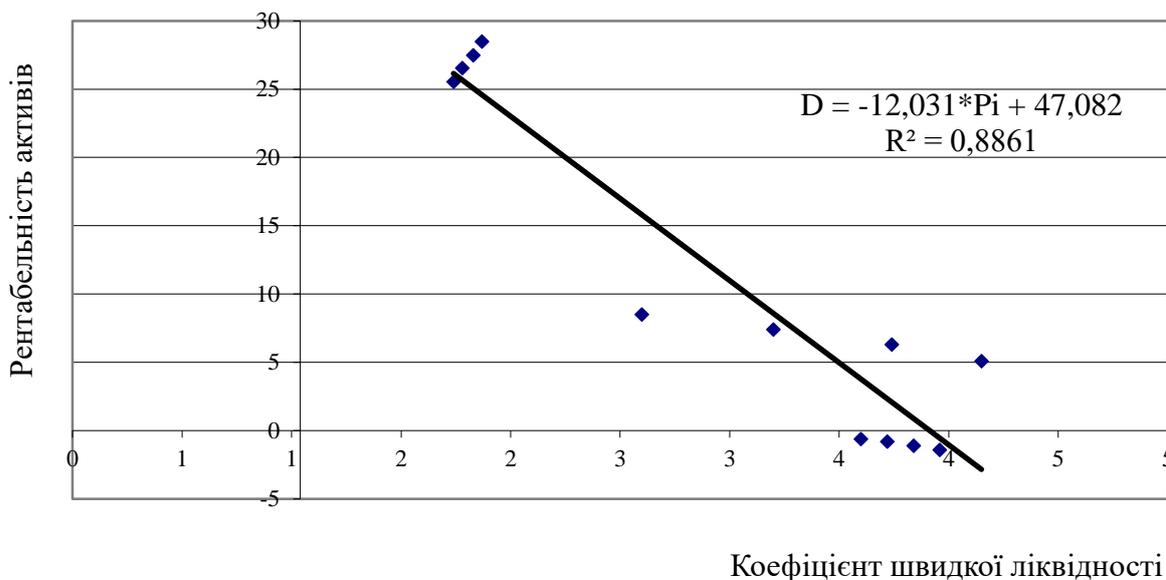

Рисунок 3.1. Лінія регресії рентабельності активів від коефіцієнта швидкої ліквідності ДП «Сумітек Україна» у 2022-2024 рр.

Коефіцієнт детермінації для даної моделі розраховується за формулою:

$$R^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2}{\sum_{i=1}^n (d_i - \bar{d})^2} \quad (3.8)$$

Коефіцієнт детермінації становить 0,8861, що свідчить про те, що побудована модель (3.7) на 88,61 % пояснює варіацію показника рентабельності активів за рахунок зміни коефіцієнта швидкої ліквідності, тоді як решта 11,39 % зумовлена впливом інших факторів.

Для перевірки статистичної значущості оціненого коефіцієнта регресії a_1 проведено t-тест шляхом зіставлення його значення зі стандартною похибкою S_{a1} :

$$t = \frac{a_1}{S_{a1}} = \frac{-12,03}{1,86} = -8,82 \quad (3.9)$$

Отримана t-статистика підпорядковується t-розподілу Стьюдента з $n-2$ ступенями вільності.

$$n-2 = 12 - 2 = 10: t_{0,05;10} = 2,23.$$

За рівня значущості $\alpha = 0,05$ та кількості ступенів вільності $n-2 = 10$ критичне значення t становить 2,23. Оскільки абсолютне значення розрахункової t -статистики ($|t| = 8,82$) перевищує критичне, коефіцієнт регресії є статистично значущим. Це підтверджує суттєвий вплив коефіцієнта швидкої ліквідності на формування рентабельності активів підприємства.

Адекватність моделі перевірено за F -критерієм Фішера. Розраховане значення F -критерію Фішера відповідно дорівнює:

$$F = \frac{R^2}{1 - R^2} (n - 2) = 77,82. \quad (3.10)$$

Для 5%-ого рівня значимості (задаємо довільно) та при ступенях вільності відповідно 1 і $n-2=12-2=10$ критичне значення: $F_{0,05;1;10} = 4,96$.

Таким чином, розраховане значення F -критерієм Фішера перевищує табличне: $F=77,82 > 4,96$, відтак модель адекватна даним спостережень.

Таким чином, у ході дослідження проаналізовано взаємозв'язок між рентабельністю активів та коефіцієнтом швидкої ліквідності. Встановлено наявність тісного зворотного зв'язку між зазначеними показниками та побудовано адекватну економетричну модель зі статистично значущими параметрами, якій можна довіряти приблизно на 88%. Отже, одним із напрямів підвищення ефективності діяльності підприємства доцільно вважати оптимізацію рівня коефіцієнта швидкої ліквідності з метою уникнення надлишкової ліквідності та підвищення рентабельності активів.

Зовнішні ризики ліквідності для ДП «Сумітек Україна» визначаються середовищем функціонування у 2022–2024 рр. і мають системний характер. По-перше, це воєнні ризики та логістичні обмеження: зміна маршрутів, подорожчання транспортування, затримки імпорту, ризики пошкодження інфраструктури. Такі

фактори здатні збільшувати потребу в запасах (щоб уникати зупинки постачання), але одночасно «заморожують» кошти в менш ліквідній формі, посилюючи навантаження на оборотний капітал. По-друге, валютний ризик: за імпортних закупівель коливання курсу впливають на вартість контрактів, графіки платежів та потребу в гривневому еквіваленті коштів на рахунках. Це може призводити до раптового зростання потреби у фінансуванні, навіть якщо фізичні обсяги закупівель не змінюються. По-третє, інфляційний тиск та зростання витрат (логістика, сервіс, адміністративні витрати) здатні погіршувати грошові потоки, якщо темпи зростання витрат випереджають швидкість коригування цін і умов продажів.

Важливим зовнішнім чинником є також ризик платоспроможності контрагентів, який у воєнний період зростає навіть для стабільних клієнтів через нестійкість попиту, проблеми з фінансуванням, затримки бюджетних платежів у певних сегментах тощо. Для підприємства це означає можливе збільшення строків оплати, частки простроченої дебіторської заборгованості та потреби в додаткових механізмах забезпечення (передоплата, гарантії, страхування, факторинг). Додатково впливають регуляторні та податкові фактори, які можуть змінювати правила імпорту/валютного контролю, строки та порядок податкових платежів, що прямо впливає на платіжний календар і вимоги до залишків коштів на рахунках.

Таким чином, ризики ліквідності ДП «Сумітек Україна» у 2022–2024 рр. мають подвійний характер: з одного боку, підприємство демонструє високий рівень поточної платоспроможності та здатність виконувати зобов'язання, з іншого — зростання масштабів діяльності у фазі оговтування та стабілізації об'єктивно підсилює значення управління дебіторською заборгованістю, запасами та синхронізацією грошових потоків. Виявлені внутрішні й зовнішні ризики формують основу для подальшого обґрунтування практичних заходів підвищення ліквідності та оптимізації оборотного капіталу

3.2 Напрями оптимізації ліквідності та покращення системи управління оборотними активами

Результати аналізу фінансового стану та ліквідності ДП «Сумітек Україна», проведеного у розділі 2, свідчать про формування на підприємстві високого, а подекуди надмірного рівня ліквідності. З одного боку, це забезпечує значний запас фінансової стійкості та мінімізує ризик неплатоспроможності в умовах воєнної та макроекономічної нестабільності. З іншого боку, надлишкова ліквідність може призводити до неефективного використання фінансових ресурсів, зниження дохідності активів і втрати потенційних можливостей розвитку.

Проведений коефіцієнтний аналіз показав, що значення показників абсолютної, швидкої та поточної ліквідності суттєво перевищують рекомендовані нормативи, а обсяг грошових коштів та їх еквівалентів демонструє стійку тенденцію до зростання. Водночас структура оборотних активів характеризується значною часткою дебіторської заборгованості та запасів, що обумовлює необхідність подальшого вдосконалення механізмів управління оборотним капіталом і грошовими потоками.

За таких умов пріоритетним завданням фінансового менеджменту підприємства стає не стільки нарощування ліквідності, скільки її оптимізація, тобто встановлення економічно обґрунтованого рівня ліквідних активів та забезпечення їх ефективного використання без втрати керованості й платоспроможності. Особливого значення це набуває в умовах нестабільності зовнішнього середовища, коли зростає роль прогнозування грошових потоків, фінансової дисципліни та системного контролю за оборотним капіталом.

У зв'язку з цим у даному підрозділі обґрунтовано напрями підвищення ефективності управління ліквідністю та оборотними активами ДП «Сумітек Україна», що базуються на виявлених проблемах фінансового стану підприємства та рекомендаціях провідних консалтингових і нормативних джерел.

Відповідні проблеми та напрями їх вирішення з урахуванням джерел формування рекомендацій наведено у таблиці 3.2.

Застосування короткострокового прогнозу грошових потоків дозволяє підприємству отримати чітке уявлення про очікувані надходження і виплати коштів, визначити мінімально необхідний операційний залишок грошових коштів для забезпечення поточної платоспроможності, а також виявити стабільний профіцит cash, який не використовується в операційній діяльності. Додаткове тестування прогнозу за різними сценаріями («базовий», «песимістичний», «оптимістичний») дає змогу оцінити стійкість грошових потоків і обґрунтувати рішення щодо подальшого використання надлишкових коштів.

Таблиця 3.2

**Проблеми управління ліквідністю та оборотним капіталом
ДП «Сумітек Україна» і напрями їх вирішення**

Проблема	Спосіб вирішення	Джерело
Надлишкові грошові кошти на рахунках	Побудова rolling 13-тижневого прогнозу грошових потоків і розширення горизонтів до 12 місяців для реалізації планів з оптимізації cash-позицій.	PwC, Effective liquidity management techniques in uncertain times (рекомендація починати з rolling 13-week forecast і керувати ліквідністю через практики контролю) [41]
	Аналіз кожної статті прогнозу та тестування різних сценаріїв ('best case'/'worst case') для розуміння профіциту cash.	
Відсутність казначейських правил та контролю	Регулярний перегляд план-факт даних по cashflow включно з visibility AR/AP, що ефективно формує казначейські процедури контролю.	PwC, Effective liquidity management techniques in uncertain times (рекомендація починати з rolling 13-week forecast і керувати ліквідністю через практики контролю) [41]
	Аналіз та оцінка фінансового стану повинні вести до прийняття оптимальних управлінських рішень, що включають і контроль над грошовими потоками.	
Необхідність "припаркувати" надлишкову ліквідність без втрати доступності	Спрямувати надлишковий cash у короткі/середні ОВДП або подібні низькоризикові інструменти з можливістю планового виходу (laddering)	Мінфін України — офіційна сторінка про ОВДП [44]

Слід підкреслити, що зазначений захід не призводить безпосередньо до зменшення статті «Гроші та їх еквіваленти» у балансі, проте створює аналітичну основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо оптимізації

ліквідності.

Другий захід – «паркування» надлишкової ліквідності шляхом фінансових інвестицій.

Після визначення обсягу стабільного профіциту грошових коштів доцільним є їх часткове спрямування у низькоризикові та ліквідні фінансові інструменти. Зокрема, Міністерством фінансів України рекомендовано використання коротко- та середньострокових облігацій внутрішньої державної позики як інструменту збереження та примноження тимчасово вільних коштів.

Розміщення частини надлишкового cash у такі фінансові інвестиції дозволяє зменшити обсяг грошових коштів та їх еквівалентів на банківських рахунках без втрати доступності ресурсів. У результаті відбувається зниження показників абсолютної та швидкої ліквідності до економічно обґрунтованого рівня, а також підвищення дохідності активів за рахунок отримання процентного доходу. Важливою перевагою цього заходу є можливість оперативного повернення коштів у разі виникнення додаткової потреби в ліквідності, що відповідає вимогам функціонування підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Підтримуючий захід – запровадження елементів казначейського контролю. Для усунення проблеми відсутності системного контролю за рухом грошових коштів доцільним є впровадження елементів казначейського управління. Такий підхід відповідає нормативним рекомендаціям щодо оцінки та управління фінансовим станом підприємств і передбачає регулярний аналіз планових і фактичних грошових потоків, а також моніторинг дебіторської та кредиторської заборгованості.

Зазначений захід не має на меті безпосереднє скорочення ліквідності, однак виконує важливу функцію підтримання оптимального рівня грошових коштів і запобігання повторному накопиченню надлишкової ліквідності в майбутньому.

Таким чином, оптимізація ліквідності ДП «Сумітек Україна» має здійснюватися через вирішення проблеми надлишкових грошових коштів шляхом їх цільового використання та посилення контролю за рухом фінансових ресурсів. Запропоновані заходи, рекомендовані міжнародними консалтинговими та

державними інституціями, дозволяють знизити надмірну ліквідність, підвищити ефективність використання активів і водночас зберегти високий рівень платоспроможності підприємства.

За результатами аналізу встановлено, що станом на кінець 2024 року обсяг грошових коштів та їх еквівалентів ДП «Сумітек Україна» становив 206 937 тис. грн., що є надмірним з огляду на рівень поточних зобов'язань та фактичну платоспроможність підприємства. З урахуванням впровадження прогнозування грошових потоків передбачається, що частина коштів у розмірі 25% від наявного обсягу може бути визнана стабільним профіцитом та спрямована у фінансові інвестиції без ризику для операційної діяльності.

Таким чином, прогнозний обсяг коштів, що підлягає перерозподілу, становить:

$$206\,937 \times 0,25 = 51\,734 \text{ тис. грн} \quad (3.11)$$

Вказану суму планується спрямувати на покращення логістичних процесів, а саме на придбання програмного забезпечення з його подальшим встановленням, кастомізацією для потреб підприємства та навчанням персоналу відділу логістики.

Даний проект розглядався керівництвом підприємства окремо від питань оптимізації ліквідності, розглядалися варіанти фінансування власними коштами, позиковими та міксом джерел.

Після прийняття рішення щодо шляхів оптимізації надлишкової ліквідності було прийнято рішення фінансувати інвестиції в програмне забезпечення саме за рахунок вищезазначених коштів без залучення кредитних ресурсів.

Вартість проекту становить 48 000 тис. грн. Очікується річна економія коштів від оптимізації логістичних маршрутів в обсязі 15 000 тис. грн. на рік протягом 5 років. Вартість власного капіталу підприємства становить 15%, таким чином, окупність проекту складе період, розрахований в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Розрахунок дисконтованого періоду окупності інвестиційного проекту

Рік	Дисконтований грошовий потік, тис. грн.	Накопичений дисконтований грошовий потік, тис. грн.
0	- 48 000	- 48 000
1	$15\,000 * \frac{1}{(1+0,15)^1} = 13\,043$	$-48\,000 + 13\,043 = -34\,957$
2	$15\,000 * \frac{1}{(1+0,15)^2} = 11\,342$	$-34\,957 + 11\,342 = -23\,615$
3	$15\,000 * \frac{1}{(1+0,15)^3} = 9\,862$	$-23\,615 + 9\,862 = -13\,753$
4	$15\,000 * \frac{1}{(1+0,15)^4} = 8\,576$	$-13\,753 + 8\,576 = -5\,177$
5	$15\,000 * \frac{1}{(1+0,15)^5} = 7\,457$	$-5\,177 + 7\,457 = 2\,280$

Таким чином, чиста приведена вартість проекту складе 2 280 тис. грн., дисконтований період окупності складе:

$$DPB = 4 \text{ роки} + \frac{5\,177}{7\,457} = 4,7 \text{ роки}$$

Ключове фінансове рішення – це вжити заходів для оптимізації надлишкової ліквідності та інвестувати вивільнені кошти до проекту замість використання позикових джерел.

3.3 Обґрунтування економічної ефективності запропонованих заходів

Запропоновані у підрозділі 3.2 напрями оптимізації ліквідності, управління грошовими коштами та спрямування вивільнених коштів до інвестиційного проекту мають практичну цінність лише за умови кількісного обґрунтування їх впливу на фінансовий стан підприємства. У зв'язку з цим у даному підрозділі здійснено оцінку очікуваних змін у структурі активів балансу, показниках ліквідності та фінансових результатах ДП «Сумітек Україна» в результаті реалізації обраних заходів.

В основу розрахунків покладено дані фінансової звітності підприємства за 2024 рік, а також припущення щодо часткового перерозподілу надлишкових

грошових коштів, обґрунтовані у підрозділі 3.2.

Розрахуємо, який ефект матимуть запропоновані заходи на фінансовий стан підприємства. Слід відзначити наступні зміни:

1. Вивільнені 48 000 тис. грн. грошових коштів буде спрямовано на придбання програмного забезпечення.

2. Економія логістичних витрат в сумі 15 000 грн. дозволить збільшити прибуток підприємства і, відповідно, власний капітал. Вона буде отримана у формі грошових коштів.

Вплив заходів на статті балансу представлено в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

**Прогнозна зміна структури балансу ДП «Сумітек Україна» в
результаті оптимізації ліквідності, тис. грн**

Статті, тис. грн.	Факт дані 2024 р.	Запропоновані зміни	Прогноз на 2025 р.	Темп прир., %
Необоротні активи	64 446	+48 000	112 446	74%
Оборотні активи	684 611		684 611	0%
Запаси	264 047		264 047	0%
Дебіторська заборгованість	207 574		207 574	0%
Поточні фінансові інвестиції	-		-	
Гроші та їх еквіваленти	206 937	- 48 000 + 15 000	173 937	-16%
Активи	749 057	+15 000	764 057	2%
Власний капітал	627 804	+ 15 000	642 804	2%
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	-			
Поточні зобов'язання та забезпечення	121 253		121 253	0%
Пасиви	749 057	+15 000	764 057	2%

Необхідно також врахувати вплив запропонованих заходів на фінансовий результат підприємства. Економія 15 000 тис. грн. розрахована економістами підприємства вже з урахуванням оподаткування 18% податку на прибуток. Зміни наведені у табл. 3.5.

**Прогнозна зміна структури фінансових результатів ДП «Сумітек
Україна», тис. грн**

Статті, тис. грн.	Факт дані 2024 р.	Запропоновані зміни	Прогноз на 2025 р.	Темп прир., %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1 354 005		1 354 005	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1 034 537		1 034 537	
Валовий прибуток (збиток)	319 468		319 468	
Інші операційні доходи	45 182		45 182	
Адміністративні витрати	78 331		78 331	
Витрати на збут	31 381	+ 18 293	49 674	58,3%
Інші операційні витрати	14 640		14640	
Фінансові результати від операційної діяльності прибуток (збиток)	240 298	+18 293	258 591	7,6%
Інші фінансові доходи	7 490		7 490	
Інші доходи	202		202	
Фінансові витрати	-		-	-
інші витрати	1 091		1 091	
Фінансові результати до оподаткування: прибуток (збиток)	246 899	+ 18 293	265 192	7,4%
Витрати (дохід) з податку на прибуток	44 443	+ 3 293	47 736	7,4%
Чистий фінансовий результат	202 456	+15 000	217 456	7,4%

Проведені розрахунки підтверджують доцільність запропонованих у підрозділі 3.2 заходів з оптимізації ліквідності ДП «Сумітек Україна». Перерозподіл надлишкових грошових коштів дозволяє знизити показники ліквідності до більш збалансованого рівня без погіршення платоспроможності підприємства, а також забезпечує додаткову прибутковість. Таким чином, реалізація запропонованих заходів сприяє підвищенню ефективності використання активів і зміцненню фінансового стану підприємства в умовах економічної нестабільності.

Показники фінансового стану до та після реалізації заходів наведено у табл. 3.6.

Аналіз показників фінансового стану підприємства у 2025 році свідчить про збереження загальної фінансової стійкості ДП «Сумітек Україна» та водночас про покращення ефективності використання фінансових ресурсів.

Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності) у 2025 році залишається на рівні 5,6, що свідчить про стабільну здатність підприємства покривати поточні зобов'язання оборотними активами. Відсутність змін за цим показником підтверджує, що запропоновані заходи з оптимізації ліквідності не призводять до зниження загального рівня платоспроможності.

Таблиця 3.6

Показники ліквідності до та після реалізації заходів

Показники фінансового стану	Факт дані 2024 р.	Прогноз на 2025 р.	Зміна
Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності)	5,6	5,6	0,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	3,4	3,1	-0,3
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,7	1,4	-0,3
Рентабельність за чистим прибутком	15,0	16,1	1,1
Рентабельність активів	27,0	28,5	1,4
Коефіцієнт автономії	0,838	0,841	0,003

Коефіцієнт швидкої ліквідності знижується з 3,4 до 3,1 (на 0,3 пункту), що свідчить про скорочення надлишкових швидколіквідних активів, насамперед грошових коштів та їх еквівалентів. Таке зниження є економічно обґрунтованим і відповідає меті оптимізації ліквідності без створення ризиків неплатоспроможності.

Аналогічна тенденція спостерігається за коефіцієнтом абсолютної ліквідності, який зменшується з 1,7 до 1,4. Незважаючи на зниження, значення показника залишається суттєво вищим за нормативні орієнтири, що підтверджує наявність достатнього обсягу грошових коштів для негайного виконання поточних зобов'язань.

Водночас прогнозується покращення показників прибутковості підприємства. Рентабельність за чистим прибутком зростає з 15,0 % до 16,1 %, що свідчить про підвищення ефективності операційної та фінансової діяльності. Рентабельність активів також демонструє позитивну динаміку, збільшуючись з

27,0 % до 28,5 %, що вказує на більш ефективне використання активів для формування прибутку.

Коефіцієнт автономії у 2025 році незначно зростає з 0,838 до 0,841, що свідчить про подальше посилення фінансової незалежності підприємства та збереження домінування власного капіталу у структурі джерел фінансування.

У цілому прогнозні зміни показників фінансового стану підтверджують доцільність запропонованих заходів: оптимізація ліквідності відбувається без погіршення платоспроможності, водночас підвищується ефективність використання активів і фінансова стійкість підприємства.

Отже, результати оцінки, наведені у підрозділі 3.3, підтверджують економічну доцільність запропонованих заходів з оптимізації ліквідності. Перерозподіл надлишкових грошових коштів у напрямі інвестиційного використання сприяє покращенню структури активів підприємства та зменшенню проявів надлишкової ліквідності без створення ризиків для поточної платоспроможності. Реалізація інвестиційного проекту забезпечує зростання прибутковості та зміцнення власного капіталу, що позитивно впливає на загальний фінансовий стан підприємства. Водночас показники ліквідності знижуються до більш збалансованого рівня, зберігаючи достатній запас фінансової стійкості. У сукупності це свідчить, що оптимізація ліквідності поєднує збереження фінансової надійності з підвищенням ефективності використання ресурсів та створює передумови для сталого розвитку ДП «Сумітек Україна» в умовах фінансової нестабільності.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи обґрунтовано напрями оптимізації ліквідності ДП «Сумітек Україна» в умовах фінансової нестабільності з урахуванням результатів аналізу фінансового стану підприємства.

Встановлено, що у 2022–2024 роках ліквідність підприємства формувалася під впливом поєднання внутрішніх і зовнішніх ризиків. До зовнішніх ризиків віднесено воєнні дії, логістичні обмеження, валютні коливання та інфляційний тиск, які ускладнюють прогнозування грошових потоків. Внутрішні ризики пов'язані з динамікою дебіторської заборгованості, управлінням запасами,

структурою джерел фінансування оборотних активів та відсутністю системного казначейського контролю. Виявлено, що за високих коефіцієнтів ліквідності на підприємстві сформувався надлишковий обсяг грошових коштів, що знижує ефективність використання фінансових ресурсів.

На підставі проведеного аналізу доведено, що в сучасних умовах пріоритетним завданням є не нарощування ліквідності, а її оптимізація. Запропоновано комплекс заходів, який включає впровадження короткострокового прогнозування грошових потоків, запровадження елементів казначейського контролю та перерозподіл стабільного профіциту грошових коштів у фінансові й інвестиційні проекти.

Обґрунтовано доцільність спрямування частини надлишкових грошових коштів на інвестиційний проект з оптимізації логістичних процесів. Результати розрахунків економічної ефективності підтверджують, що реалізація запропонованих заходів дозволяє знизити показники абсолютної та швидкої ліквідності до більш збалансованого рівня без погіршення платоспроможності підприємства, забезпечити зростання прибутковості та підвищити ефективність використання активів.

ВИСНОВКИ

Відповідно до поставленої мети, у роботі проведено аналіз ліквідності підприємства та розроблено шляхи її підвищення в умовах фінансової нестабільності. У першому розділі розглянуто теоретичні аспекти оцінки ліквідності підприємства. У другому розділі проведено аналіз ліквідності ДП «Сумітек Україна». У третьому розділі визначено шляхи підвищення ліквідності підприємства в умовах фінансової нестабільності.

За результатами дослідження аналізу ліквідності підприємства та шляхів її підвищення в умовах фінансової нестабільності сформульовано наступні висновки:

1. Охарактеризовано сутність ліквідності підприємства як одного з ключових показників фінансового стану, що відображає здатність суб'єкта господарювання своєчасно та в повному обсязі виконувати поточні фінансові зобов'язання. Встановлено, що рівень ліквідності формується під впливом комплексу зовнішніх факторів (воєнні дії, макроекономічна нестабільність, інфляційні та валютні коливання) та внутрішніх чинників (структура активів і пасивів, обсяг і оборотність дебіторської заборгованості, політика управління грошовими потоками). Узагальнення наукових підходів вітчизняних і зарубіжних учених підтвердило, що аналіз ліквідності є необхідним інструментом фінансового менеджменту для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та мінімізації ризиків неплатоспроможності.

2. Визначено, що рівень ліквідності підприємства в умовах фінансової нестабільності формується під впливом сукупності зовнішніх та внутрішніх факторів. Зовнішні чинники, зокрема воєнні дії, інфляційні процеси, валютні коливання та порушення логістичних ланцюгів, створюють підвищені ризики для стабільності грошових потоків і не підлягають прямому контролю з боку підприємства. Водночас внутрішні фактори, такі як структура активів і пасивів, рівень дебіторської та кредиторської заборгованості, оборотність ресурсів і ефективність управління оборотним капіталом, можуть і повинні бути об'єктом активного фінансового управління. Доведено, що саме ефективне управління

внутрішніми чинниками ліквідності дає змогу підприємству мінімізувати негативний вплив зовнішніх ризиків, підтримувати платоспроможність та забезпечувати фінансову стійкість у довгостроковій перспективі.

3. Обґрунтовано, що ліквідність підприємства є важливим показником його фінансового стану. Вона характеризує здатність підприємства погашати свої поточні зобов'язання за рахунок наявних активів. Низький рівень ліквідності може призвести до неспроможності погасити поточні зобов'язання, що в свою чергу може призвести до продажу довгострокових фінансових вкладень і активів. У найгіршому випадку це може призвести до зниження дохідності, банкрутства. Для визначення ліквідності існує декілька способів: ліквідність активів, ліквідність балансу та ліквідність підприємства. Важливо враховувати, що значення коефіцієнтів ліквідності можуть змінюватися залежно від галузі, в якій працює підприємство, його стратегії та інших факторів. Тому при оцінці ліквідності підприємства необхідно враховувати всі ці фактори.

4. Організаційно-економічна характеристика "Сумітек Україна" демонструє, що це японське дочірнє підприємство з повними іноземними інвестиціями, яке діє в рамках українського законодавства. Компанія здійснює широкий спектр діяльності, включаючи купівлю, продаж, виробництво, імпорт, експорт, обслуговування, оренду, прокат, рекламу, поширення, монтаж, маркетинг та інші послуги, пов'язані з будь-якими товарами, продукцією та обладнанням, включаючи машини для гірничодобувної галузі та їх запасні частини. Протягом останніх п'яти років спостерігалися лише два періоди зниження основних показників діяльності підприємства.

5. Проведений аналіз фінансового стану ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 рр. свідчить про відновлення та стабілізацію діяльності підприємства після кризового періоду 2022 р., що підтверджується зростанням активів, чистого доходу та переходом до стабільно прибуткової діяльності. Підприємство характеризується високим рівнем фінансової автономії та достатньою фінансовою стійкістю, а темпи зростання дебіторської заборгованості є нижчими за темпи зростання доходу, що свідчить про відносно ефективне управління розрахунками з покупцями.

Прискорення оборотності оборотних активів і запасів, а також суттєве скорочення операційного та фінансового циклів підтверджують підвищення ефективності використання оборотного капіталу. Водночас зростання ролі поточних зобов'язань і значні структурні зміни в активах обумовлюють доцільність подальшого поглибленого аналізу ліквідності підприємства.

6. Результати аналізу ліквідності ДП «Сумітек Україна» за 2022–2024 рр. свідчать про наявність високого рівня поточної платоспроможності та абсолютної ліквідності балансу. Підприємство має достатній обсяг ліквідних активів для своєчасного виконання поточних зобов'язань, а необоротні активи повністю покриваються власним капіталом, що підтверджує фінансову автономію. Водночас перевищення коефіцієнтів ліквідності над нормативними значеннями вказує на формування надлишкової ліквідності та потенційно неефективне використання частини оборотних активів. Це обумовлює доцільність подальшого пошуку шляхів оптимізації управління ліквідністю та грошовими потоками підприємства, що є предметом наступних розділів роботи.

7. Ризики ліквідності ДП «Сумітек Україна» у 2022–2024 рр. мають подвійний характер: з одного боку, підприємство демонструє високий рівень поточної платоспроможності та здатність виконувати зобов'язання, з іншого — зростання масштабів діяльності у фазі оговтування та стабілізації об'єктивно підсилює значення управління дебіторською заборгованістю, запасами та синхронізацією грошових потоків. Виявлені внутрішні й зовнішні ризики формують основу для подальшого обґрунтування практичних заходів підвищення ліквідності та оптимізації оборотного капіталу

8. З метою виявлення впливу рівня ліквідності на фінансовий стан аналізованого підприємства, побудовано економетричну модель. Виявлено зворотний тісний зв'язок між показником швидкої ліквідності та рівнем рентабельності активів. Модель адекватна даним спостережень та має значущі параметри регресії. Це покладено в основу розробки напрямів оптимізації рівня ліквідності ДП «Сумітек Україна».

9. У підрозділі 3.2 сформовано та обґрунтовано комплекс напрямів

оптимізації ліквідності ДП «Сумітек Україна», виходячи з результатів аналізу фінансового стану та ліквідності підприємства. Встановлено, що наявний рівень ліквідності є високим і забезпечує значний запас фінансової стійкості, однак водночас свідчить про наявність надлишкових грошових коштів і потенційно неефективне використання частини фінансових ресурсів. У таких умовах ключовим завданням фінансового менеджменту є не подальше нарощування ліквідних активів, а їх раціональне перерозподілення з урахуванням потреб операційної діяльності та інвестиційного розвитку. Запропоновані заходи спрямовані на формування системного підходу до управління грошовими потоками, що включає впровадження короткострокового прогнозування, посилення контролю за рухом коштів і використання надлишкової ліквідності як джерела фінансування розвитку без залучення позикових ресурсів. Такий підхід дозволяє знизити ризики неефективного накопичення ліквідних активів, зберігаючи при цьому високий рівень платоспроможності та фінансової автономії підприємства. Загалом реалізація запропонованих напрямів створює передумови для підвищення ефективності використання оборотного капіталу, зміцнення фінансової стійкості та адаптації підприємства до умов економічної та фінансової нестабільності.

10. Результати оцінки, наведені у підрозділі 3.3, підтверджують економічну доцільність запропонованих заходів з оптимізації ліквідності. Перерозподіл надлишкових грошових коштів у напрямі інвестиційного використання сприяє покращенню структури активів підприємства та зменшенню проявів надлишкової ліквідності без створення ризиків для поточної платоспроможності. Реалізація інвестиційного проєкту забезпечує зростання прибутковості та зміцнення власного капіталу, що позитивно впливає на загальний фінансовий стан підприємства. Водночас показники ліквідності знижуються до більш збалансованого рівня, зберігаючи достатній запас фінансової стійкості. У сукупності це свідчить, що оптимізація ліквідності поєднує збереження фінансової надійності з підвищенням ефективності використання ресурсів та створює передумови для сталого розвитку ДП «Сумітек Україна» в умовах фінансової нестабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства // Ефективна економіка. 2010. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1805>
2. Ткаченко І. П. Фінансовий аналіз : конспект лекцій для студ. усіх форм навч. Кам'янське: ДДТУ, 2018. 223 с.
3. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 328 с.
4. Москаль Н. В. Аналіз ліквідності у системі оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання// Збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук Львів, 2013. С. 120–122.
5. Бердар М.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
6. Н.С. Ситник, І.Ф. Ясіновська фінансовий аналіз: навч. посіб. Львів 2025 URL <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/FINANSOVYY-ANALIZ.pdf>
7. Шеремет А. Д. Теорияэкономическогоанализа : учебн. / А. Д. Шеремет. – 2011. – 352 с.
8. Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. Полтава, 2024. 427 с.
9. Сумітек Україна/ Офіційний сайт URL <https://sumitec-ukraine.com.ua/ua/>
10. Сілакова Г.В. та Базіченко О.А. Методи фінансового планування на підприємстві URL <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10326/1/20.pdf>.
11. Каламбет С.В., Остимчук Г. В. Сутність ефективності фінансового планування на підприємстві URL: http://www.economy.in.ua/pdf/9_2015/21.pdf.
12. Ситник Г. Фінансове планування у ціннісно орієнтованому управлінні / Г. Ситник // Вісник КНТЕУ. – 2012. – № 6. – С.56–72.
13. Каламбет С. В. Сутнісна характеристика фінансового планування на

підприємстві / С. В. Каламбет, Ю. О. Павлова // Економіка та держава. – 2015. – № 11. – С. 22–24.

14. Плюта Ю. С Фінансове планування на підприємстві та напрями його вдосконалення / Ю. С. Плюта, І. О. Батрак, І. О. Тарасенко // Формування ринкових відносин. – 2014. – № 7 (158). – С. 56–58.

15. Радченко Д. М. Сутнісна характеристика фінансового планування на підприємстві / Д. М. Радченко // Молодий вчений. - 2016. - № 6. - С. 89-93. - URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_6_25.

16. Гонта О., Кальченко О. Фінансове планування на підприємствах реального сектору економіки URL

http://journals.stu.cn.ua/problems_and_prospects_economics_management/article/download/126899/121771

17. Телишевська Л. І. Фінансове планування як передумова фінансової стабільності підприємства / Л. І. Телишевська, Н. П. Андрущенко, С. С. Сергеев // Механізм регулювання економіки. – 2013. – № 2. – С. 71–79.

18. Ксьондз С. М. Роль фінансового планування в сучасних умовах господарювання URL: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream.pdf>.

19. Злобіна К. С. Система фінансового планування на підприємстві URL: http://bses.in.ua/journals/2019/38_2_2019/21.pdf.

20. Багацька К. В. Фінансове планування як складова фінансового механізму підприємств//Удосконалення фінансового механізму системи АПК в умовах активізації глобалізаційних процесів: колективна монографія. –К.: Магнолія, 2015. с. 23 – 40.

21. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.11.2018 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

22. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. Редакція від 26.10.2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06>

23. Бугай О., Вовк В. Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та

експертна оцінка. Галицький економічний вісник, 2013. С.169-173.

24. Готра В.В., Ріпич В.В., Дячок А.В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. Економіка і суспільство, 2017. С. 219–223.

25. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства. Актуальні проблеми економіки, 2015. С.36-40.

26. Тиницька Н.Б., Гришко Ю.С. Підвищення платоспроможності підприємства шляхом оптимізації дебіторської заборгованості. Глобальні та національні проблеми економіки, 2015. С. 366–369.

27. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2017. 668 с.

28. Бержанір І. Аналіз ліквідності як важливий етап оцінки фінансового стану підприємств / І. Бержанір // Сборник научных трудов Донецкого национального университета. Финансы, учет, банки. – 2014. – № 1. – С. 44–49. – URL: <http://jfub.donnu.edu.ua/index>.

29. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.

30. Білик М.Д., Бабяк Н. Д., Соколова О.Б. Фінанси підприємств: практикум: навч. посібник К.:ЦУЛ, 2008. 184 с.

31. Венгер В.В. Фінанси: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 432 с.

32. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 416 с.

33. Марусяк Н.Л. Фінанси підприємства: навч. посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 132 с.

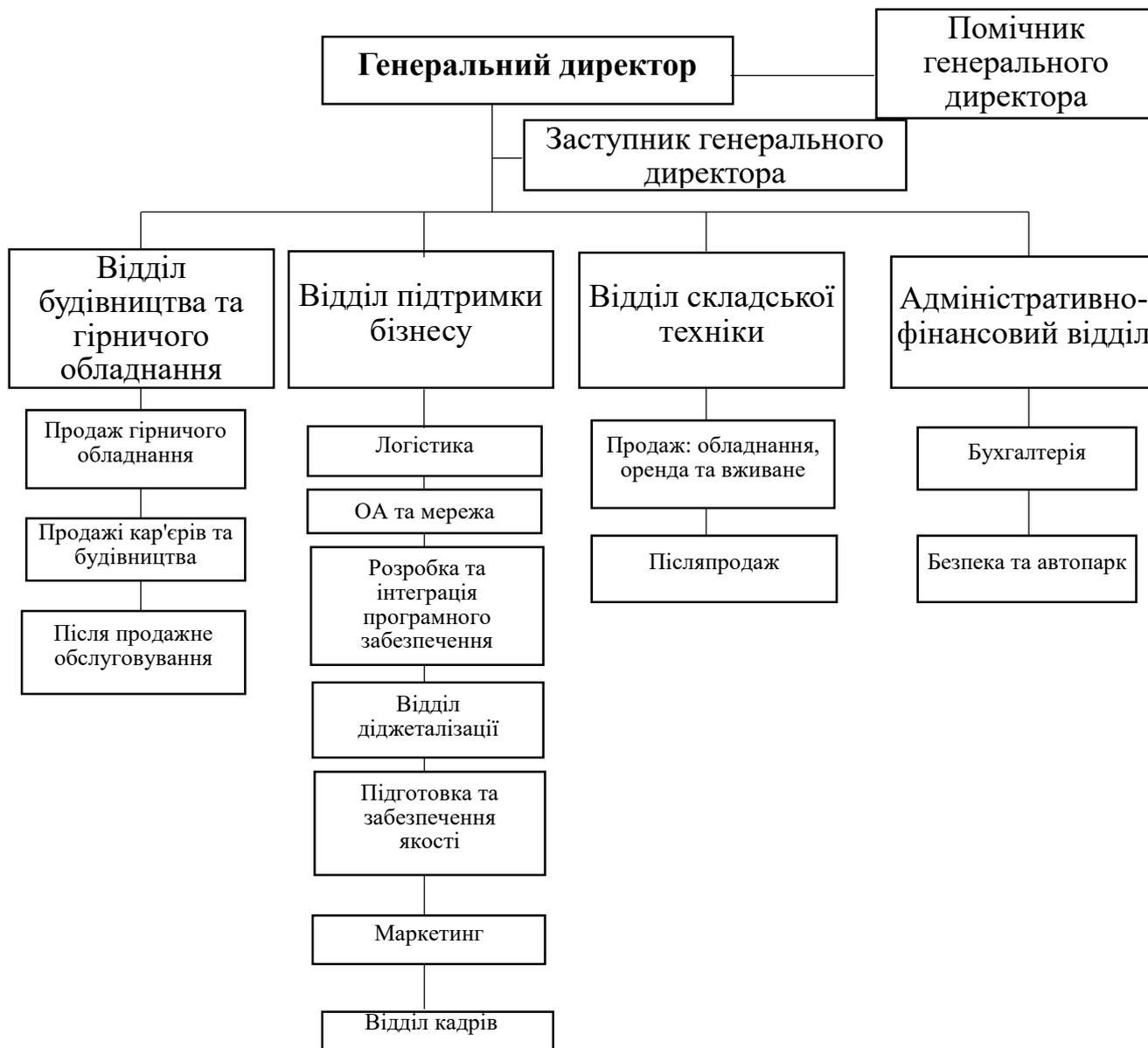
34. 9. Непочатенко О.О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств: підручник. К.: ЦУЛ, 2019. 504 с.

35. Тарасенко І. О., Любенко Н. М. Фінанси підприємств: підручник. К. : КНУТД, 2015. 360 с.

36. Фінансова звітність підприємств: Навчально-методичний посібник / С. В. Приймак, М. Т. Костишина, Д. В. Долбнєва. Львів: Ліга-Прес, 2016. 268 с.
37. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ЛьВДУВС, 2018. 440 с.
38. Фінанси підприємств: підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків: ХНУВС, 2022. 292 с.
39. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств. Практикум. навч. посіб. Львів: Вид-во львівської політехніки, 2009. 308 с.
40. Олександрєнко І. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства / І. Олександрєнко //Актуальні проблеми економіки. Секція «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». – 2014. – № 6. – С. 419–426. – URL: <http://catalog.uccu.org.ua/opacunicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:211798/Source:default>
41. PwC. Effective liquidity management techniques in uncertain times. URL: <https://www.pwc.com/my/en/assets/publications/2020/pwc-effective-liquidity-management-techniques-in-uncertain-times.pdf>
42. Центральна спілка споживчих товариств України методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0006626-06>
43. Карпенко Ю. В. Економіка і фінанси підприємства: навч.-метод. посіб. Полтава: ПУЕТ, 2014. 266 с.
44. ОВДП/ Міністерство фінансів України офіційний сайт URL: [Міністерство Фінансів України](#)
45. Непочатєнко О. О. Фінанси підприємств: підручник. Київ : ЦУЛ, 2013. 504 с.
46. Фінанси підприємств: підручник/ кер. кол. авт. і наук. ред. А. М. Поддєрьогін. – 7-ме вид., без змін. Київ: КНЕУ, 2008. 552 с.

ДОДАТКИ

Організаційна структура ДП «Сумітек Україна»

Зведений баланс ДП «Сумітек Україна» 2022-2024 роки

А К Т И В	Код рядка	2022	2023	2024
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	563	566	437
первісна вартість	1001	3 171	3 294	3 294
накопичена амортизація	1002	2 608	2 728	2 857
Незавершені капітальні інвестиції	1005	4 491	118	2 710
Основні засоби	1010	91 103	77 761	53 392
первісна вартість	1011	245 649	256 608	255 530
знос	1012	154 546	178 847	202 138
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035	-	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	4 771	6 406	7 907
Гудвіл	1050	-	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-	-
Усього за розділом I	1095	100 928	84 851	64 446
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	192 020	258 278	264 047
виробничі запаси	1101	1 449	1 340	1 528
незавершене виробництво	1102	996	1046	537
готова продукція	1103	-	-	-
товари	1104	189 575	255 892	261 982
Поточні біологічні активи	1110	-	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-	-
Векселі одержані	1120	-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	26 246	35 453	60 897
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				

Продовження додатку Б

за виданими авансами	1130	29 032	32 700	53 588
з бюджетом	1135	795	16785	91 496
у тому числі з податку на прибуток	1136	791	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	54	79	1 593
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	79 683	102 184	206 937
готівка	1166	-	-	-
рахунки в банках	1167	79 683	102 184	206 937
Витрати майбутніх періодів	1170	3 768	3 191	4 736
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-	-
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-	-
Інші оборотні активи	1190	2 183	5 542	1 317
Усього за розділом II	1195	333 781	454 212	684 611
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-
Баланс	1300	434 709	539 063	749 057

Продовження додатку Б

Пасив	Код рядка	2022	2023	2024
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	137153	137153	137153
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-	-
Додатковий капітал	1410	5 097	4 968	4839
емісійний дохід	1411	-	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-	-
Резервний капітал	1415	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	256563	293356	485812
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-	-
Усього за розділом I	1495	398813	435477	627804
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				-
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-	-
благодійна допомога	1526	-	-	-
Страхові резерви	1530	-	-	-
у тому числі:				
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-	-
Призовий фонд	1540	-	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	-	-	-
Векселі видані	1605	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	-
товари, роботи, послуги	1615	6822	5380	18331
розрахунками з бюджетом	1620	1648	2723	4336
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-	-

Продовження додатку Б

Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	13097	75068	62983
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-	-
Поточні забезпечення	1660	13 808	20 191	29566
Доходи майбутніх періодів	1665	518	222	6020
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3	2	17
Усього за розділом III	1695	35896	103586	121253
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-	-
Баланс	1900	434 709	539 063	749057

**Зведений звіт про фінансовий результат ДП «Сумітек Україна» 2022-
2024 роки**

Стаття	Код рядка	2022	2023	2024
1	2	3	4	3
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	327413	581 562	1 354 005
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	-	-
премій				
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(254 005)	(448 801)	(1 034 537)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-	-
Валовий:				
прибуток	2090	73408	132 761	319 468
збиток	2095	(-)	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-	-
Інші операційні доходи	2120	24016	16 429	45 182
у тому числі:				
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-	
Адміністративні витрати	2130	(54 809)	(63 341)	(78 331)
Витрати на збут	2150	(24 320)	(26 511)	(31 381)
Інші операційні витрати	2180	(28 823)	(19 764)	(14 640)
у тому числі:				
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:				

Продовження додатку В

прибуток	2190	-	39 574	240 298
збиток	2195	(10 528)	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-	-
Інші фінансові доходи	2220	5359	5 131	7 490
Інші доходи	2240	221	164	202
у тому числі:				
дохід від благодійної допомоги	2241	-	-	-
Фінансові витрати	2250	(253)	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)	(1 091)
Інші витрати	2270	(-)	(-)	-
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290	-	44 869	246 899
збиток	2295	(5 201)	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	935	(8 076)	(44 443)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350	-	36 793	202 456
збиток	2355	(4 266)	(-)	(-)